

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 30 maja 2018 r.
(OR. en)

9536/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0199 (COD)

FSTR 24
REGIO 32
FC 25
CADREFIN 51
RELEX 482
IA 152
CODEC 901

WNIOSEK

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Data otrzymania:	30 maja 2018 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2018) 374 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 374 final.

Zał.: COM(2018) 374 final

Strasburg, dnia 29.5.2018
COM(2018) 374 final

2018/0199 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego

{SEC(2018) 268 final} - {SWD(2018) 282 final} - {SWD(2018) 283 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Dnia 2 maja 2018 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący kolejnych wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027¹.

W dokumencie otwierającym debatę na temat finansów UE, ocenie *ex post* obowiązujących ram, a także w konsultacjach publicznych w sprawie ram na lata 2021–2027 za główny cel uznano uproszczenie ram prawnych. Z doświadczenia wynika, że obecne przepisy są zbyt złożone i rozdrobnione, co skutkuje niepotrzebnym obciążeniem podmiotów zarządzających programami i beneficjentów końcowych.

W odniesieniu do celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) Komisja proponuje istotne kroki, aby uprościć współpracę wykraczającą poza granice Unii. W Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) wyraźnie rozróżnia się współpracę terytorialną między państwami członkowskimi oraz współpracę gospodarczą, finansową i techniczną z państwami niebędącymi członkiem UE. Współpraca terytorialna między państwami członkowskimi odbywa się na podstawie postanowień o (wewnętrznej) spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej (część trzecia dotycząca polityk i działań wewnętrznych Unii, tytuł XVIII). Współpraca gospodarcza, finansowa i techniczna z państwami niebędącymi członkami UE podlega postanowieniom rozdziału 2, a współpraca na rzecz rozwoju – postanowieniom rozdziału 3 części piątej dotyczącej działań zewnętrznych Unii, tytuł III (Współpraca z państwami trzecimi i pomoc humanitarna) oraz postanowieniami części czwartej dotyczącej stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich (KTZ).

W związku z tym nie ma prawnej możliwości ustanowienia jednego funduszu współpracy wewnątrz UE i poza jej granicami. Jednakże z uwagi na dążenie do wprowadzenia znacznych uproszczeń i zapewnienia jak największego efektu synergii między obydwoma rodzajami współpracy, uznano, że rozporządzenia dotyczące przyszłych instrumentów finansowania zewnętrznego UE

- IPA III: Instrument Pomocy Przedakcesyjnej² (IPA III),
- ISRWM: Instrument Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej³ (ISRWM) oraz
- PKTZ: decyzja Rady w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską⁴ ustanawiająca finansowanie w postaci programu (PKTZ)

¹ COM(2018) 322 final z 2.5.2018.

² Rozporządzenie (UE) XXX ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (Dz.U. L xx, s. y).

³ Rozporządzenie (UE) XXX ustanawiające Instrument Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej (Dz.U. L xx, s. y).

⁴ Decyzja Rady (UE) nr XXX w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Dz.U. L..., s.).

powinny określać jasne zasady dotyczące przenoszenia części przewidzianych w nich zasobów do programów Interreg. Te z kolei będą realizowane głównie na podstawie przepisów ustanowionych rozporządzeniem w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego („rozporządzenie dotyczące celu »Europejska współpraca terytorialna« (Interreg)”). Będą one realizowane przez instytucje programu Interreg w państwach członkowskich w ramach zarządzania dzielonego.

W odniesieniu do IPA III kwota wkładu na rzecz programów Interreg zostanie określona na podstawie art. 10 rozporządzenia EWT/Interreg, które będzie miało zastosowanie do wykorzystania wkładu. W stosownych przypadkach z IPA III mogą być także przekazywane wkłady na rzecz programów lub środków współpracy transnarodowej i międzyregionalnej, ustanowionych i realizowanych na podstawie rozporządzenia EWT/Interreg (art. 5 ust. 4 i 5 rozporządzenia IPA III).

W odniesieniu do ISRWM, jeżeli mają zostać wdrożone środki o charakterze globalnym, transregionalnym lub regionalnym, Komisja może podjąć decyzję – na podstawie odpowiednich wieloletnich programów indykatywnych lub odpowiednich planów działania lub środków – o rozszerzeniu zakresu działań na kraje i terytoria nieobjęte rozporządzeniem ISRWM. Miałyby to na celu zapewnienie spójności i skuteczności unijnego finansowania lub stymulowanie współpracy regionalnej lub transregionalnej. W szczególności Komisja może uwzględnić specjalne finansowanie, aby pomóc krajom i regionom partnerskim zacieśniać współpracę z sąsiadującymi regionami najbardziej oddalonymi UE oraz z krajami i terytoriami zamorskimi objętymi decyzją PKTZ. W tym celu z ISRWM mogą być przekazywane wkłady, w stosownych przypadkach i w oparciu o zasadę wzajemności i proporcjonalności w odniesieniu do poziomu finansowania z PKTZ lub rozporządzenia EWT/Interreg, na rzecz działań realizowanych przez kraj lub region partnerski lub jakikolwiek inny podmiot na podstawie rozporządzenia będącego przedmiotem niniejszego wniosku, przez państwo, terytorium lub jakikolwiek inny podmiot na podstawie decyzji PKTZ lub przez region najbardziej oddalony UE na podstawie wspólnych programów operacyjnych bądź też na rzecz programów lub środków współpracy międzyregionalnej ustanowionych i realizowanych na podstawie rozporządzenia EWT/Interreg (art. 33 ust. 2 rozporządzenia ISRWM i art. 87 decyzji PKTZ).

Aby zapewnić spójność z innymi politykami UE w tej dziedzinie zasady realizacji i wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) zostały w miarę możliwości uregulowane rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów („RWP”). Te wspólne przepisy dotyczą wszystkich siedmiu funduszy podlegających zarządzaniu dzielonemu na szczeblu UE. Są to mianowicie:

- FS: Fundusz Spójności⁵
- EFMR: Europejski Fundusz Morski i Rybacki⁶
- EFRR: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego⁷

⁵ [Odniesienie]

⁶ [Odniesienie]

⁷ [Odniesienie]

- ESF+: Europejski Fundusz Społeczny Plus⁸
- FAM: Fundusz Azylu i Migracji⁹
- IZGW: Instrument na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz¹⁰
- FBW: Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego¹¹

W celu uproszczenia struktury ustawodawstwa i zapewnienia jasności odpowiednich przepisów w RWP zawarto przepisy wspólne i przepisy dotyczące poszczególnych funduszy. Tak jest w przypadku rozporządzenia obejmującego interwencje zarówno EFRR, jak i Funduszu Spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” oraz w przypadku interwencji EFRR w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg).

Programy w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) z udziałem kilku państw członkowskich, a także państw niebędących członkami UE mają szczególne cechy. Rozporządzenie w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej (Interreg) określa w związku z tym przepisy specyficzne dla Interreg zarówno w stosunku do RWP, jak i do rozporządzenia dotyczącego zarówno Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i Funduszu Spójności. Określa ono również przepisy szczególne dotyczące programów w ramach celu EWT/Interreg („programy Interreg”), w przypadku których państwa członkowskie współpracują z państwami spoza UE.

Instrumenty finansowania zewnętrznego UE określają jasne zasady dotyczące „przesunięć” do wszystkich komponentów Interreg. W okresie programowania 2014–2020 programy w ramach IPA-współpraca transgraniczna już były zarządzane przez DG REGIO, a przepisy wykonawcze, na podstawie rozporządzenia IPA, były w większości zgodne z zasadami Interreg dotyczącymi programów współpracy w państwach członkowskich. Programami w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI)-współpraca transgraniczna zarządzała Dyrekcja Generalna ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia; przepisy wykonawcze oparte na rozporządzeniu ENI w wielu miejscach różnią się od przepisów dotyczących Interreg. Współpraca wokół regionów najbardziej oddalonych była w większości przypadków organizowana na poziomie projektów, a także działań pilotażowych z udziałem instytucji programu Interreg zaangażowanych we wdrażanie środków w zakresie współpracy w ramach zarządzania pośredniego.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

Uzasadnieniem dla działania UE jest art. 174 TFUE: „[...] Unia rozwija [...] i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. W szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych”.

⁸ [Odniesienie]; z wyjątkiem programu Unii na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych oraz programu Unii na rzecz zdrowia.

⁹ [Odniesienie]; tylko elementy objęte zarządzaniem dzielonym.

¹⁰ [Odniesienie]; z wyjątkiem programu dotyczącego sprzętu do kontroli celnej.

¹¹ [Odniesienie]

Cele EFRR są określone w art. 176 TFUE: „Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych w Unii poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów opóźnionych w rozwoju oraz w przekształcaniu upadających regionów przemysłowych”.

Art. 174 TFUE stanowi ponadto, że szczególną uwagę poświęca się obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych. Należą do nich najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.

Art. 178 TFUE stanowi podstawę prawną do przyjmowania rozporządzeń wykonawczych dotyczących EFRR – funduszu w ramach polityki spójności, z które wspiera się „Europejską współpracę terytorialną (Interreg).

W odniesieniu do wsparcia z instrumentów finansowania zewnętrznego UE art. 212 ust. 2 TFUE stanowi podstawę prawną współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z państwami niebędącymi członkami UE rozumianym ogólnie, w tym państwami, które kwalifikują się do przystąpienia: „1. Bez uszczerbku dla innych postanowień Traktatów, w szczególności postanowień art. 208–211, Unia prowadzi działania w zakresie współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej, w tym pomocy w szczególności w dziedzinie finansowej, z państwami trzecimi innymi niż kraje rozwijające się. Działania te są spójne z polityką Unii na rzecz rozwoju i są prowadzone zgodnie z zasadami i celami jej działań zewnętrznych. Działania Unii i Państw Członkowskich wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. 2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą prawodawczą, przyjmują środki niezbędne do wykonania ustępu 1”.

Art. 209 ust. 1 TFUE stanowi podstawę prawną współpracy z krajami rozwijającymi się: „1. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują środki niezbędne w celu realizacji polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, które mogą dotyczyć wieloletnich programów współpracy z krajami rozwijającymi się lub programów tematycznych”.

Ponadto w art. 349 TFUE przewidziano możliwość przyjęcia szczególnych środków w celu uwzględnienia strukturalnej sytuacji gospodarczej i społecznej regionów najbardziej oddalonych, pogarszanej przez niektóre szczególne cechy, które poważnie szkodzą ich rozwojowi.

Pomocniczość i proporcjonalność

W toku oceny skutków¹² stwierdzono, że działanie na szczeblu UE stanowi wartość dodaną wobec działań podejmowanych na szczeblu krajowym m.in. z następujących powodów:

- W wielu państwach EFRR i Fundusz Spójności stanowią co najmniej 50 % wartości inwestycji publicznych – bez tych funduszy te państwa członkowskie nie dysponowałyby **środkami finansowymi pozwalającymi na dokonanie takich inwestycji.**

¹² Szczegóły w załączonej ocenie skutków, rozdział 3.1 w sprawie pomocniczości i wartości dodanej EFRR i Funduszu Spójności.

- Fundusze generują znaczące potencjalne pozytywne **efekty uboczne**, o zasięgu przekraczającym granice państwowe i regionalne, na przykład w zakresie inwestycji w innowacje i MŚP. Ważna rola UE polega na zapewnianiu takich pozytywnych efektów ubocznych i zapobieganiu niedoinwestowaniu. Ponadto inwestycje powinny być opracowywane z myślą o maksymalizacji pozytywnych efektów ubocznych.
- W większości regionów, w tym bardziej rozwiniętych, **strategie inteligentnej specjalizacji** (RIS3) stanowią spójne ramy strategiczne inwestycji i pozwalają na uzyskanie wysokiej wartości dodanej. Powstały one dzięki temu, że wsparcie z EFRR było uzależnione od spełnienia wymogów i warunków wstępnych w zakresie programowania strategicznego. Co warto podkreślić, korzyści płynące z takich strategii są najwyższe w regionach najbardziej rozwiniętych (szczególnie w krajach nordyckich, Austrii, Niemczech, krajach Beneluksu i we Francji).
- **Działanie wspiera priorytety UE**, w szczególności jeżeli chodzi o reformy strukturalne rynków pracy, transport, środowisko, energię, edukację oraz polityki i programy społeczne, jak również modernizację administracji.
- EFRR generuje **namacalne efekty w obszarach, które są ważne dla obywateli** – „Budżet UE pomaga załatwiać sprawy istotne dla Europejczyków”¹³. Pomoc regionom w sprostaniu wyzwaniom globalizacji, utworzenie 420 000 nowych miejsc pracy i wsparcie 1,1 mln MŚP w latach 2014–2020, zwalczanie ubóstwa na obszarach miejskich – to wszystko kwestie priorytetowe dla europejskiej opinii publicznej. Należy zauważyć, że efekty te są niejednokrotnie szczególnie widoczne poza krajami objętymi polityką spójności.

Dokonane w rozporządzeniu wybory w zakresie polityki są proporcjonalne m.in. z następujących powodów:

- programy nie są zarządzane bezpośrednio przez Komisję Europejską, lecz wdrażane we współpracy partnerskiej z państwami członkowskimi (w ramach zarządzania dzielonego);
- połączone przepisy (RWP wraz z niniejszym rozporządzeniem) są znacznie prostsze i bardziej jednolite niż te, które dotyczyły poprzedniego okresu.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

Ocena *ex post* programów Interreg na lata 2007-2013

Do końca 2013 r. z programów Interreg sfinansowano niemal 7 000 projektów w dziedzinach, które stanowią trzon strategii „Europa 2020”. Obejmowały one tworzenie i rozwijanie klastrów gospodarczych, tworzenie centrów doskonałości, ośrodków szkolnictwa wyższego i ośrodków szkoleniowych, sieci współpracy między ośrodkami badawczymi

¹³ Zob. przygotowany przez Komisję „Dokument otwierający debatę na temat przyszłości finansów UE” – COM(2017) 358 final z 28.6.2017. https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-future-eu-finances_pl

i transgranicznych usług doradczych dla przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw typu start-up. Około 1 300 projektów w obszarze środowiska dotyczyło wspólnego zarządzania zasobami naturalnymi, w tym basenów mórz i koryt rzek; wspólnych działań w celu zwalczania zagrożeń naturalnych, działań w celu przeciwdziałania zmianie klimatu i zachowania różnorodności biologicznej oraz inicjatyw pilotażowych na rzecz rozwoju energii odnawialnej.

Programy Interreg przyniosły wiele pozytywnych zmian, m.in. w zakresie poprawy dostępności, wspólnego kształcenia i szkolenia oraz lepszej ochrony przed ryzykiem środowiskowym oraz ryzykiem wywołanym przez człowieka. Nastąpiło większe umiędzynarodowienie MŚP, zwłaszcza w regionach transgranicznych. Programy wywarły również szerszy pojęty wpływ, zwłaszcza przez zmniejszenie barier utrudniających współpracę (głównie kulturowych i fizycznych) oraz poprawę integracji społecznej.

W ocenie *ex post* stwierdzono także, co następuje:

1. Programy Interreg były bardzo ogólne i często były ukierunkowane przede wszystkim na rozwijanie współpracy i powiązań. Ważne jest, by zachować odpowiednią równowagę między współpracą (która pozostaje głównym elementem Interreg) oraz wykorzystaniem efektów uczenia się do realizacji celów polityki spójności.
2. Wydaje się, że przy określaniu regionów, które miały być objęte wsparciem, niewielki nacisk położono na pojęcie regionu lub obszaru funkcjonalnego. Jest to jednak niezbędne przy rozważaniu potencjalnych korzyści ze współpracy transgranicznej i transnarodowej.
3. Przy podejmowaniu decyzji o tym, które projekty będą wspierane, w przypadku większości programów przyjęto podejście oddolne. Utrudniło to realizowanie spójnej strategii wspierania rozwoju oraz integracji społeczno-gospodarczej i terytorialnej regionów objętych wsparciem, chociaż w większości przypadków indywidualne projekty miały wkład w osiągnięcie celów tej strategii.
4. Programy Interreg były w ograniczonym stopniu koordynowane z programami głównymi. W związku z tym nie wykorzystano możliwości, jakie wynikały z tego, że te grupy programów mogą się wzajemnie uzupełniać, co pozwoliłoby zwiększyć wpływ na rozwój.

Niedociągnięcia te eliminuje się za pomocą przepisów, które przyjęto w odniesieniu do okresu programowania 2014–2020. Ramy dotyczące rezultatów i wykonania powinny w szczególności zapewnić większą koncentrację środków na ograniczonej liczbie celów politycznych, przy odpowiednio sformułowanej na wstępie logice interwencji oraz pomiarze rezultatów.

W okresie 2021–2027 będzie się dążyć do dalszego zacieśnienia współpracy. Służyć temu będą w szczególności następujące środki:

1. Dostosowanie struktury programów Interreg w celu lepszego uwzględnienia obszarów funkcjonalnych. Programy transgraniczne zostaną uproszczone i ułatwią skoncentrowanie zasobów na granicach lądowych w tych przypadkach, gdzie kontakty transgraniczne są mocno rozwinięte. Współpraca morska zostanie

zintensyfikowana dzięki połączeniu w nowych programach transgranicznego i transnarodowego wymiaru współpracy w basenach morskich.

2. Włączenie współpracy transgranicznej w ostatnie prace w ramach polityki przedstawione w komunikacie Komisji „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”¹⁴ („komunikat w sprawie regionów przygranicznych”). Ukierunkowanie programów na działania, które są przedmiotem bezpośredniego zainteresowania obywateli i przedsiębiorstw w regionach przygranicznych.
3. Zacieśnienie współpracy transnarodowej oraz współpracy morskiej w ramach programów Interreg, które dotyczą tych samych obszarów funkcjonalnych co istniejące strategie makroregionalne (MRS). Ścisłejsze powiązanie finansowania i priorytetów strategii makroregionalnych.
4. Zintensyfikowanie współpracy międzyregionalnej w zakresie innowacji, jak wskazano w komunikacie Komisji „Zwiększanie innowacyjności europejskich regionów: Strategie na rzecz trwałego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu”¹⁵. Ma się do tego przyczynić proponowany nowy międzyregionalny instrument, który ma ułatwić zaangażowanym w realizację strategii inteligentnej specjalizacji (3S) ściślejszą współpracę w celu zwiększania skali innowacji oraz wprowadzania innowacyjnych produktów i procesów na rynek europejski.
5. RWP oraz rozporządzenie w sprawie EFRR będą jeszcze bardziej zachęcać do ściślejszej koordynacji programów Interreg i programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” oraz ją wspierać. Zostanie to osiągnięte przez dbałość o to, aby działania w formie współpracy były dobrze reprezentowane w priorytetach finansowanych w ramach tych programów.

Wnioski wyciągnięte z IPA na lata 2014–2020

IPA aktywnie wspiera współpracę terytorialną na przykład za pomocą programów transgranicznych, programów współpracy transnarodowej i międzyregionalnej oraz strategii makroregionalnych. Wartość dodana jest oczywista: pojednanie i budowanie zaufania w regionie Bałkanów Zachodnich, przewyższanie barier geograficznych i mentalnych oraz rozwijanie dobrych stosunków sąsiedzkich – wszystkie te kwestie pozostają kluczowymi aspektami procesu rozszerzenia, które uwzględniane są wyłącznie w programach UE, a nie przez innych darczyńców.

¹⁴ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE” COM(2017) 534 final z 20.9.2017.

¹⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zwiększanie innowacyjności europejskich regionów: Strategie na rzecz trwałego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu” – COM(2017) 376 final z 18.7.2017.

Ocena *ex post* programów w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI)-współpraca transgraniczna¹⁶ w latach 2007-2013

Trzydzieści programów w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI)-współpraca transgraniczna realizowanych w latach 2007-2013 objęło swoim zasięgiem dziewięć granic lądowych UE, trzy baseny morskie i jeden odcinek pokonywany drogą morską. Przydzielono na nie środki finansowe w kwocie 947,2 mln EUR, która obejmuje środki z ENPI, EFRR i IPA. Wkład wniesiony przez państwa uczestniczące lub beneficjentów projektów zwiększył całkowitą alokację do 1,2 mld EUR. W programach uczestniczyły trzydzieści cztery państwa, dziewiętnaście państw członkowskich UE oraz dwanaście spośród szesnastu sąsiadujących krajów partnerskich plus Norwegia, Rosja i Turcja.

Łącznie w całym okresie z programów sfinansowano 941 projektów, a zawarte umowy opiewały na kwotę 910 mln EUR (wg stanu na kwiecień 2017 r.), z czego 38 % przeznaczono na projekty służące wspieraniu rozwoju gospodarczego, 32 % na środowisko, 19 % na rozwój społeczny, a 11 % na kwestie związane z bezpieczeństwem. Zdecydowaną większość finansowania (70 %) przekazano za pośrednictwem standardowych projektów wybranych na podstawie zaproszeń do składania wniosków. Na duże projekty infrastrukturalne przypadło 22 % łącznych środków UE, na które zawarto umowy (ok. 195 mln EUR), natomiast na projekty strategiczne przypadł mniejszy odsetek środków (8 % łącznych środków UE, na które zawarto umowy). Ogółem zrealizowano 867 projektów standardowych, 51 dużych projektów infrastrukturalnych i 23 projekty strategiczne. Zaproszenia do składania wniosków spotkały się z bardzo dużym odzewem (łącznie złożono ponad 7 000 wniosków w odniesieniu do wszystkich programów), co potwierdza atrakcyjność współpracy transgranicznej wśród zainteresowanych stron w obszarach kwalifikowalnych. Łącznie we współpracy transgranicznej w ramach ENPI uczestniczyło 4 569 organizacji z trzydziestu sześciu różnych krajów, z czego 2 106 z krajów partnerskich.

W ocenie *ex post* niezwykle pozytywnie skomentowano imponującą liczbę i różnorodność projektów współpracy transgranicznej, a także solidną bazę współpracy w stosunku do poprzedniego okresu, z ugruntowanymi instytucjami programu oraz bardziej doświadczonymi beneficjentami. Jednocześnie w ocenie zwrócono uwagę na niewystraszające dowody, które potwierdzałyby osiągnięcia programów w ramach ENPI-współpraca transgraniczna, opóźnienia w realizacji programu i projektów, a także ogólny sposób sformułowania celów programów i priorytetów w zaproszeniach do składania wniosków, co zmniejszyło ich oddziaływanie. Niektóre z tych kwestii już skorygowano (w pełni lub częściowo) w aktualnej generacji programów na lata 2014-2020.

Zalecenia dotyczące kolejnego okresu programowania obejmują lepsze ukierunkowanie programów i zwiększenie ich oddziaływania, dążenie do zwiększenia efektów synergii z innymi instrumentami i politykami UE, zwiększenie wartości dodanej dużych projektów infrastrukturalnych, poprawę efektywności programów, udoskonalenie ram wykonania oraz praktyk w zakresie monitorowania i oceny, a także zwiększenie pomocy technicznej i wsparcia na realizację programów.

¹⁶ Na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określającego przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (Dz.U. L 310 z 9.11.2006, s. 1).

Śródkresowy przegląd programów w ramach ENPI-współpraca transgraniczna na lata 2014–2020

W wyniku śródkresowego przeglądu programów w ramach ENPI-współpraca transgraniczna na lata 2014–2020 stwierdzono, że strategia współpracy transgranicznej pozostaje odpowiednia w kontekście ram polityki UE i umożliwia reagowanie na zmiany w regionach. W istocie współpraca transgraniczna jest postrzegana jako ważne narzędzie pozytywnej współpracy między obywatelami, władzami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim, nawet w przypadkach gdy szersze kontakty dwustronne mogą okazać się być trudne. Chociaż tempo opracowywania i wdrażania programów okazało się wolniejsze, niż pierwotnie zakładano, partnerzy uznają, że proces uległ poprawie w stosunku do poprzednich lat oraz że utrzymuje się silne zaangażowanie, aby projekty realizować z powodzeniem.

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Internetowe konsultacje publiczne odbyły się od 10 stycznia do 9 marca 2018 r. Konsultacje dotyczyły polityki spójności, tj. EFRR, Funduszu Spójności i EFS, w tym pewnych aspektów EWT/Interreg.

- Co się tyczy najważniejszych wyzwań, największy odsetek respondentów za kwestię bardzo ważną lub dość ważną uznał „zmniejszenie różnic między regionami” (94 %), a następnie „zmniejszenie bezrobocia, tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy i mobilność pracowników” oraz „promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem”(91 %).
- Jako wyzwania, którym sprostano najsukuteczniej, wymieniano najczęściej „wspieranie badań naukowych i innowacji” (61 %) oraz „współpracę terytorialną” (59 %).
- Około 76 % respondentów uznało, że fundusze wnoszą wartość dodaną w dużym lub dość dużym zakresie; mniej niż 2 % twierdziło, że nie wnoszą one żadnej wartości dodanej.
- Za zdecydowanie największe przeszkody utrudniające osiągnięcie celów uznano złożone procedury (86 %). W następnej kolejności podawano procedury audytu i kontroli (68 %) oraz brak elastyczności w reagowaniu na nieprzewidziane sytuacje (60 %).
- Wśród środków służących uproszczeniu największe poparcie zyskały następujące propozycje: „mniej przepisów oraz bardziej klarowne i krótsze przepisy” (90 %), a w dalszej kolejności „ujednoczenie przepisów dotyczących różnych funduszy UE” (79 %) oraz „zwiększona elastyczność” pod względem przydziału zasobów na poszczególne obszary programów i w obrębie tych obszarów (76–77 %).

W odpowiedziach na pytania otwarte respondenci z reguły zdecydowanie popierali:

- politykę spójności dla wszystkich regionów (przy utrzymaniu koncentracji na regionach słabiej rozwiniętych);

- innowacje w zakresie polityki, w tym strategii inteligentnej specjalizacji i ogólniej inteligentne inwestycje;
- utrzymanie i rozwijanie koncentracji tematycznej;
- nacisk na wyzwania lokalne (zwłaszcza zrównoważony rozwój miast);
- współpracę międzyregionalną, zarówno transgraniczną, jak i w skali ogónoeuropejskiej. Ta ostatnia kwestia ma zasadnicze znaczenie dla inteligentnej specjalizacji – innowacje w zaawansowanych technologicznie sektorach często są uzależnione od wymiany i pozytywnych efektów ubocznych współpracy pomiędzy klastrami lub ośrodkami wiedzy w całej Europie.

Kwestie te uwzględniono w rozporządzeniu będącym przedmiotem niniejszego wniosku, w którym:

- podobnie jak wcześniej skupiono się na niwelowaniu różnic między regionami oraz na wyzwaniach, przed którymi stoją regiony w całej Europie;
- utrzymano i wzmocniono koncentrację tematyczną na inteligentnym wzroście w drodze strategii inteligentnej specjalizacji oraz na niskoemisyjnym i zrównoważonym rozwoju;
- utrzymano wsparcie na współpracę międzyregionalną, rozszerzając je na inteligentną specjalizację oraz
- promuje się rozwój lokalny w oparciu o zintegrowane strategie terytorialne i lokalne oraz zachęca się do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i budowania zdolności w tej dziedzinie.

Ponadto RWP stworzy warunki ramowe do tego, aby EFRR:

- opierał się na prostszych niż dotąd procedurach;
- cechował się większą elastycznością w reagowaniu na nowe wyzwania oraz
- opierał się na bardziej jednolitych zasadach w odniesieniu do poszczególnych funduszy UE.

Ocena skutków

W poszczególnych wariantach uwzględniono zmniejszenie budżetu o 7 % poprzez:

- Opcja 1 zmniejszenie wkładu na rzecz regionów bardziej rozwiniętych.
- Opcja 2 utrzymanie wsparcia w kluczowych obszarach (koncentracja tematyczna) i zmniejszenie go w innych obszarach.

Preferowany jest wariant 2, m. in. z następujących względów:

- Pozwala on nadal koncentrować się na tematach o najwyższej unijnej wartości dodanej, przypadku w których – jak wskazują dane zgromadzone w ramach oceny – prowadzona polityka miała jak dotąd największy wpływ.
- Wiele spośród największych wyzwań (globalizacja i przemiany gospodarcze, przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wyzwania związane z ochroną środowiska, migracje i obszary ubóstwa w miastach) ma coraz większy wpływ na liczne regiony UE, w tym wysoko rozwinięte. Inwestycja ze strony UE jest konieczna, a ponadto jest oznaką solidarności.
- Wariant ten jest niezbędny do utrzymania masy krytycznej – inwestycje w regionach wyżej rozwiniętych już teraz są stosunkowo niewielkie w przeliczeniu na jednego mieszkańca.
- W konsultacjach społecznych zdecydowana większość zainteresowanych stron poparła interwencję EFRR we wszystkich regionach. Podejście to zapewnia również lepsze eksponowanie funduszy polityki spójności we wszystkich państwach członkowskich.

Uproszczenie

Istnieją dowody wskazujące na znaczne koszty administracyjne związane z programami EFRR – w niedawnym badaniu¹⁷ oszacowano je na poziomie średnio 3 % kosztów programu. Obciążenie administracyjne beneficjentów (w tym MŚP) jest wyższe.

Większość środków upraszczających EFRR zostanie wprowadzona w RWP. Ich wpływ finansowy przeważnie trudno określić z wyprzedzeniem, lecz w badaniu przedstawiono następujące szacunki:

- Częstsze stosowanie uproszczonych form kosztów (lub płatności opartych na spełnieniu warunków) w przypadku EFRR może znacznie obniżyć całkowite koszty administracyjne – o 20–25 %, jeżeli rozwiązania te będą stosowane powszechnie.
- Bardziej proporcjonalne podejście do kontroli i audytów przekłada się na znaczne zmniejszenie liczby weryfikacji oraz obciążeń audytowych w przypadku programów „niskiego ryzyka”. Całkowite koszty administracyjne EFRR zmniejszyłyby się dzięki temu o 2–3 %, a koszty konkretnych programów – w znacznie większej proporcji.

Inne ważne usprawnienie, jakie będzie wynikać z rozporządzenia będącego przedmiotem niniejszego wniosku, polega na integracji wsparcia z EFRR i z instrumentów finansowania zewnętrznego UE, jak wskazano powyżej.

E-spójność i wymiana danych

¹⁷ Spatial Foresight & t33, *New assessment of administrative costs and burden in ESI Funds, preliminary results.*

W okresie programowania na lata 2014–2020 wymagany był system elektronicznej wymiany danych między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi oraz między różnymi organami w ramach systemu zarządzania i kontroli. Niniejszy wniosek dotyczący rozporządzenia opiera się na tym rozwiązaniu, a pewne kwestie związane z gromadzeniem danych zostały rozwinięte. Teraz wszystkie dane niezbędne do monitorowania postępów w realizacji działań, w tym rezultatów i wyników programów, będą obecnie przekazywane drogą elektroniczną co 2 miesiące. Oznacza to, że otwarta platforma danych będzie aktualizowana niemal w czasie rzeczywistym.

Dane dotyczące beneficjentów i operacji będą również podawane do wiadomości publicznej w formie elektronicznej na stronie internetowej prowadzonej przez instytucję zarządzającą.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet UE. Wniosek w sprawie rozporządzenia dotyczącego EFRR i Funduszu Spójności określa wpływ na budżet EFRR, który jest źródłem finansowania działań objętych niniejszym wnioskiem.

5. STRESZCZENIE ROZPORZĄDZENIA

Większość kwestii dotyczących realizacji i wdrożenia EFRR jest uregulowana w RWP. W tym kontekście należy więc postrzegać niniejszy wniosek dotyczący rozporządzenia. Główny nacisk kładzie się w nim na kluczowe kwestie dotyczące realizacji i współpracy, w szczególności:

- definicję i zasięg geograficzny pięciu komponentów;
- cele szczegółowe i zakres Interreg;
- dostosowanie przepisów zawartych w RWP dotyczących programowania, instytucji programu, zarządzania i kontroli oraz zarządzania finansami, oraz
- integracji unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego.

Rozdział I - Przepisy ogólne (art. 1–13)

Przedmiot, zakres stosowania i komponenty Interreg

W tym rozdziale określono przedmiot i zakres stosowania rozporządzenia EWT/Interreg. W szczególności opisuje się w nim pięć komponentów Interreg: współpracę transgraniczną, transnarodową i morską, a także współpracę regionów najbardziej oddalonych i nowe międzyregionalne innowacyjne inwestycje.

Zasięg geograficzny

Komisja przeprowadziła ponadto badanie i konsultacje, które określa się mianem „przeglądu transgranicznego” i które trwały ponad dwa lata. Zgromadzone dowody wskazują, że regiony przygraniczne osiągają zasadniczo gorsze wyniki gospodarcze niż pozostałe regiony w danym państwie członkowskim. W regionach przygranicznych dostęp do usług publicznych takich

jak szpitale i uczelnie jest generalnie trudniejszy. Poruszanie się między różnymi systemami administracyjnymi i prawnymi nadal jest często skomplikowane i kosztowne.

W następstwie przeglądu transgranicznego Komisja przyjęła komunikat, w sprawie regionów przygranicznych, w którym proponuje szereg konkretnych środków, jakie powinny zostać zastosowane przez UE oraz władze krajowe, regionalne i lokalne. Środki te obejmują „uwzględnieniem ram prawnych i finansowych dotyczących współpracy transgranicznej”. W komunikacie zaproponowano przeanalizowanie, w jaki sposób przyszłe programy finansowania, w tym Interreg, mogą w bardziej strategiczny sposób przyczynić się do zapobiegania powstawaniu barier związanych z granicami, a także do rozwoju transgranicznych usług publicznych.

W związku z tym komponent „Współpraca transgraniczna” będzie odnosił się do granic lądowych, natomiast współpraca transgraniczna na granicach morskich zostanie włączona do poszerzonego komponentu „Współpraca transnarodowa i morska”.

Wnioski dotyczące lat 2021-2027 zarówno w odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, jak i celu „EWT/Interreg” odzwierciedlają to zobowiązanie w dwojaki sposób. Z jednej strony znacznie podnoszą rangę działań w formie współpracy w ramach programów. Z drugiej strony umożliwiają one ukierunkowanie programów transgranicznych w większym niż dotychczas stopniu na współpracę instytucjonalną, rozwiązywanie problemów związanych z istnieniem granic oraz inwestowanie we wspólne usługi użyteczności publicznej.

Zasoby i stopy współfinansowania

Przepisy te dotyczą zasobów, zarówno z EFRR, jak i instrumentów finansowania zewnętrznego UE. Wprowadza się mechanizm „zwrotu” pozostałych środków finansowych w razie niewpłynięcia żadnego wniosku lub niepodpisania żadnej umowy w sprawie finansowania dla programu zewnętrznego Interreg. W szczególności w przypadku współpracy zewnętrznej współfinansowanie powinno być wyższe niż w przypadku celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Rozdział II - Cele szczegółowe Interreg i koncentracja tematyczna (art. 14 i 15)

Biorąc pod uwagę szczególne cechy określono dwa cele szczegółowe Interreg:

„lepsze zarządzanie Interreg” oraz

„bezpieczniejsza i lepiej chroniona Europa”.

W rozporządzeniu będącym przedmiotem wniosku określono także wartości procentowe w odniesieniu do koncentracji tematycznej.

Rozdział III - Programowanie (programy Interreg – rozwój terytorialny – operacje i fundusz małych projektów - PT) (art. 16–26)

Rozdział ten ma na celu dostosowanie zasad określonych w RWP do programów Interreg. Nowy element stanowi „fundusz małych projektów”, który umożliwia społecznościom lokalnym i społeczeństwu obywatelskiemu tworzenie małych projektów z wykorzystaniem uproszczonych form kosztów.

Rozdział IV - Monitorowanie, ocena, informacje i komunikacja (art. 27–35)

Również ten rozdział ma na celu dostosowanie zasad określonych w RWP do programów Interreg.

W celu zapewnienia spójnego monitorowania wyników, w rozporządzeniu będącym przedmiotem wniosku zachowano również i udoskonalono wspólny zestaw wskaźników produktu, dodając po raz pierwszy wspólny zestaw wskaźników rezultatu. Umożliwi on przekazywanie wyników w czasie rzeczywistym na platformę otwartych danych oraz ich porównanie w odniesieniu do różnych programów i państw członkowskich. Posłużą one również do dyskusji nad wynikami oraz do skutecznej oceny.

Rozdział V – Kwalifikowalność(art. 36–43)

Zasady kwalifikowalności powinny być w jak największym stopniu ustalone przez każde państwo członkowskie, za zasady unijne powinny być ograniczone do minimum. Podejście to nie ma jednak zastosowania do programów Interreg, w przypadku których istnienie od 2 do 27 różnych zestawów zasad krajowych może prowadzić do sprzeczności i kolizji. Dlatego też rozdział ten ustanawia jasną hierarchię: zasady kwalifikowalności UE, zasady kwalifikowalności specyficzne dla Interreg, a następnie krajowe zasady kwalifikowalności. W niniejszym wniosku w sprawie rozporządzenia uwzględniono szczegółowe przepisy na podstawie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 481/2014 z dnia 4 marca 2014 r.¹⁸.

Rozdział VI – Instytucje programu Interreg, zarządzanie, kontrola (art. 44–48)

Przepisy dotyczące instytucji programu, zarządzania i kontroli, które są zawarte w RWP, dostosowano do programów Interreg. Ma to wpływ szczególnie na funkcjonowanie jednej instytucji audytowej oraz znacznie upraszcza audyt operacji.

Rozdział VII – Zarządzanie finansami, konta i korekty finansowe (art. 49 i 50)

Programy Interreg powinny otrzymywać płatności zaliczkowe w wyższych kwotach i w szybszym tempie niż inne programy w ramach polityki spójności, aby umożliwić beneficjentom, którzy często nie mają dostatecznych zasobów własnych, rozpoczęcie operacji. Ponadto należy szczegółowo określić łańcuch odzyskiwania środków.

Rozdział VIII – Udział państw trzecich, krajów partnerskich i krajów i terytoriów zamorskich w programach Interreg w ramach zarządzania dzielonego (art. 51–59)

Przede wszystkim stwierdza się, że zastosowanie będą miały „zwykłe” przepisy dotyczące EWT/Interreg. Konieczne są pewne dostosowania, aby uwzględnić to, że państwa niebędące członkami UE lub kraje partnerskie bądź KTZ nie są związane przepisami UE. Wpływa to na instytucje programu, metody zarządzania, kwalifikowalność, duże projekty infrastrukturalne, zamówienia, zarządzanie finansami i zawieranie umów w sprawie finansowania.

Rozdział IX – Przepisy szczegółowe dotyczące zarządzania pośredniego (art. 60 i 61)

¹⁸ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 481/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do przepisów szczególnych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach programów EWT (Dz.U. L 138 z 13.5.2014, s. 45).

Przepisy te odnoszą się do międzyregionalnych innowacyjnych inwestycji i mogą dotyczyć współpracy regionów najbardziej oddalonych.

Rozdział X – Przepisy końcowe (art. 62–65)

Artykuły te obejmują przekazanie uprawnień, procedurę komitetową i przepisy przejściowe.

ZAŁĄCZNIK

Załącznik zawiera wzór dla programów Interreg.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 178, art. 209 ust. 1, art. 212 ust. 2 i art. 349,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²⁰,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 176 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) stanowi, że Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego („EFRR”) ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych w Unii. Zgodnie z tym artykułem oraz z art. 174 akapit drugi i trzeci TFUE, EFRR ma przyczyniać się do zmniejszania dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych, wśród których szczególną uwagę należy zwrócić na niektóre kategorie regionów, wśród których wyraźnie wymieniono regiony transgraniczne.
- (2) Rozporządzenie (UE) [nowe RWP] Parlamentu Europejskiego i Rady²¹ określa przepisy wspólne dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i niektórych innych funduszy, a rozporządzenie (UE) [nowe rozporządzenie w sprawie EFRR] Parlamentu Europejskiego i Rady²² określa przepisy dotyczące celów szczegółowych i zakresu wsparcia z EFRR. Obecnie konieczne jest przyjęcie przepisów szczegółowych w odniesieniu do celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg), które będą miały zastosowanie do współpracy co najmniej jednego państwa

¹⁹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

²⁰ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

²¹ [Odniesienie]

²² [Odniesienie]

członkowskiego ponad granicami i będą dotyczyły skutecznego programowania, w tym przepisów dotyczących pomocy technicznej, monitorowania, oceny, komunikacji, kwalifikowalności, zarządzania i kontroli oraz zarządzania finansami.

- (3) W celu wspierania harmonijnego rozwoju terytorium Unii na różnych poziomach EFRR powinien wspierać współpracę transgraniczną, transnarodową i morską, a także współpracę regionów najbardziej oddalonych oraz współpracę międzyregionalną w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg).
- (4) W ramach komponentu „Współpraca transgraniczna” należy dążyć do rozwiązywania wspólnych problemów wspólnie zidentyfikowanych w regionach przygranicznych oraz uruchomienia niewykorzystanego potencjału wzrostu na obszarach przygranicznych, na co wskazano w komunikacie Komisji „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”²³ („komunikat w sprawie regionów przygranicznych”). W związku z tym komponent „Współpraca transgraniczna” powinien być ograniczony do współpracy na granicach lądowych, a współpraca transgraniczna na granicach morskich powinna zostać włączona do komponentu transnarodowego.
- (5) Komponent „Współpraca transgraniczna” powinien również obejmować współpracę pomiędzy co najmniej jednym państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem lub innym terytorium poza Unią. Dzięki objęciu wewnętrznej i zewnętrznej współpracy transgranicznej zakresem niniejszego rozporządzenia powinno nastąpić znaczne uproszczenie i ujednoczenie obowiązujących przepisów w porównaniu z okresem programowania 2014–2020, które będzie zauważalne dla instytucji programu w państwach członkowskich oraz dla organów partnerskich i beneficjentów spoza Unii.
- (6) Komponent obejmujący współpracę transnarodową i morską powinien zmierzać do intensyfikacji współpracy za pomocą przedsięwzięć sprzyjających zintegrowanemu rozwojowi terytorialnemu, powiązanych z priorytetami unijnej polityki spójności oraz powinien także obejmować morską współpracę transgraniczną. Współpraca transnarodowa powinna obejmować większe obszary w kontynentalnej części Unii, zważywszy że współpraca morska powinna obejmować terytoria wokół basenów morskich oraz uwzględniać współpracę transgraniczną na granicach morskich w okresie programowania 2014–2020. Aby umożliwić kontynuowanie wcześniejszej morskiej współpracy transgranicznej na gruncie szerszych ram współpracy morskiej należy zapewnić maksymalną elastyczność, w szczególności poprzez określenie zasięgu terytorialnego, celów szczegółowych takiej współpracy, wymogów dotyczących projektu partnerstwa oraz tworzenie podprogramów oraz specjalnych komitetów sterujących.
- (7) W oparciu o doświadczenia wyniesione z współpracy transgranicznej i transnarodowej w okresie programowania 2014–2020 w regionach najbardziej oddalonych, gdzie połączenie obydwu komponentów w ramach jednego programu na każdy obszar współpracy nie przyniosło dostatecznego uproszczenia dla organów odpowiedzialnych za program i beneficjentów programów, należy ustanowić specjalny komponent „regiony najbardziej oddalone”, aby umożliwić regionom najbardziej oddalonym

²³ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE” COM(2017) 534 final z 20.9.2017.

współpracę z sąsiednimi krajami i terytoriami w jak najbardziej wydajny i prosty sposób.

- (8) W oparciu o doświadczenia wyniesione z programów współpracy międzyregionalnej w ramach programu Interreg oraz z uwagi na brak takiej współpracy w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” w okresie programowania 2014–2020 komponent dotyczący współpracy międzyregionalnej należy tak ukierunkować, aby przede wszystkim służył zwiększaniu skuteczności polityki spójności. Komponent ten powinien zostać zatem ograniczony do dwóch programów: jeden będzie umożliwiał wszelkiego rodzaju doświadczenia, innowacyjne podejścia i budowanie zdolności na użytek programów w ramach obu celów, a także wspieranie europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej („EUWT”), utworzonych lub tworzonych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady²⁴, a drugi będzie służył doskonaleniu analizy tendencji rozwojowych. Współpraca oparta na projektach w całej Unii powinna zostać włączona do nowego komponentu dotyczącego międzyregionalnych innowacyjnych inwestycji i być ściśle związana z realizacją komunikatu Komisji „Zwiększanie innowacyjności europejskich regionów: Strategie na rzecz trwałego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu”²⁵, w szczególności aby wesprzeć tematyczne platformy inteligentnej specjalizacji w takich dziedzinach, jak energia, modernizacja przemysłu czy branża rolno-spożywcza. Wreszcie, zintegrowany rozwój terytorialny ukierunkowany w szczególności na miejskie obszary funkcjonalne lub obszary miejskie powinien być głównie przedmiotem programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” oraz jednego instrumentu towarzyszącego „Europejska inicjatywa miejska”. Te dwa programy w ramach komponentu „Współpraca międzyregionalna” powinny obejmować całą Unię i być również otwarte na udział państw trzecich.
- (9) Należy ustalić obiektywne kryteria wyznaczania kwalifikujących się regionów i obszarów. W tym celu należy oprzeć identyfikację regionów i obszarów kwalifikujących się na poziomie Unii na wspólnym systemie klasyfikacji regionów ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1059/2003²⁶.
- (10) Należy nadal wspierać, lub odpowiednio, ustanowić, współpracę na wszystkich płaszczyznach z państwami trzecimi sąsiadującymi z Unią, gdyż taka współpraca jest ważnym narzędziem polityki rozwoju regionalnego i powinna zapewnić korzyści regionom państw członkowskich graniczącym z państwami trzecimi. W tym celu EFRR i instrumenty finansowania zewnętrznego Unii, IPA²⁷, ISRWM²⁸ i PKTZ²⁹

²⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19).

²⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zwiększanie innowacyjności europejskich regionów: Strategie na rzecz trwałego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu” – COM(2017) 376 final z 18.7.2017.

²⁶ Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz.U. L 154 z 21.6.2003, s. 1).

²⁷ Rozporządzenie (UE) XXX ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (Dz.U. L xx, s. y).

²⁸ Rozporządzenie (UE) XXX ustanawiające Instrument Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej (Dz.U. L xx, s. y).

powinny zapewniać wsparcie na programy współpracy transgranicznej, transnarodowej i morskiej, a także programy współpracy regionów najbardziej oddalonych i współpracy międzyregionalnej. Wsparcie z EFRR oraz z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii powinno opierać się na zasadzie wzajemności i proporcjonalności. Jednakże w odniesieniu do IPA III-współpraca transgraniczna i ISRWM-współpraca transgraniczna wsparcie z EFRR powinno zostać uzupełnione co najmniej równoważnymi kwotami w ramach IPA III-współpraca transgraniczna i ISRWM-współpraca transgraniczna, z zastrzeżeniem maksymalnej kwoty określonej w odpowiednim akcie prawnym, tzn. do 3 % puli środków finansowych w ramach IPA III oraz do 4 % puli środków finansowych na program o określonym zasięgu geograficznym „Sąsiedztwo” na podstawie art. 4 ust. 2 lit. a) ISRWM.

- (11) Pomoc w ramach IPA III powinna skupiać się przede wszystkim na wspieraniu beneficjentów IPA we wzmacnianiu instytucji demokratycznych oraz praworządności, w reformie sądownictwa i administracji publicznej, w zapewnianiu poszanowania praw podstawowych oraz propagowaniu równości płci, tolerancji, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Pomoc w ramach IPA powinna nadal wspierać wysiłki beneficjentów IPA na rzecz zacieśniania regionalnej, makroregionalnej i transgranicznej współpracy, jak również stymulowania rozwoju terytorialnego, m.in. poprzez realizowanie unijnych strategii makroregionalnych. Ponadto pomoc w ramach IPA powinna uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, migracji i zarządzania granicami, zapewnianie dostępu do ochrony międzynarodowej, dzielenie się odpowiednimi informacjami, wzmocnienie kontroli granic i podejmowanie wspólnych wysiłków w walce z migracją nieuregulowaną i przemytem migrantów.
- (12) W odniesieniu do wsparcia z ISRWM Unia powinna rozwijać szczególne stosunki z państwami z nią sąsiadującymi, dążąc do utworzenia przestrzeni dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, opartej na wartościach Unii i charakteryzującej się bliskimi i pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy. Niniejsze rozporządzenie i ISRWM powinny zatem wspierać wewnętrzne i zewnętrzne aspekty odpowiednich strategii makroregionalnych. Wszystkie te inicjatywy mają strategiczne znaczenie i zapewniają ważne ramy polityki ukierunkowanej na zacieśnienie stosunków z krajami partnerskimi oraz stosunków między tymi krajami, w oparciu o zasady wzajemnej rozliczalności, współodpowiedzialności i poczucia obowiązku.
- (13) Istotne jest, by nadal obserwować rolę Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych oraz Komisji w przygotowywaniu programowania strategicznego i programów Interreg wspieranych ze środków EFRR oraz ISRWM – określoną decyzją Rady 2010/427/UE³⁰.
- (14) W świetle specyfiki unijnych regionów najbardziej oddalonych niezbędne jest przyjęcie środków dotyczących warunków, na których podstawie regiony te mogą uzyskać dostęp do funduszy strukturalnych. W konsekwencji niektóre przepisy niniejszego rozporządzenia powinny zostać dostosowane do specyfiki regionów najbardziej oddalonych w celu uproszczenia i zacieśniania współpracy z ich

²⁹ Decyzja Rady (UE) XXX w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Dz.U. L..., s.).

³⁰ Decyzja Rady 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r. określająca organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30).

państwami sąsiadującymi, przy jednoczesnym uwzględnieniu komunikatu Komisji „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE”³¹.

- (15) Należy określić środki przydzielone na poszczególne komponenty Interreg, w tym udział każdego państwa członkowskiego w całkowitej kwocie przeznaczonej na współpracę transgraniczną, transnarodową i morską, współpracę między regionami najbardziej oddalonymi i współpracę międzyregionalną oraz margines swobody między tymi elementami do dyspozycji państw członkowskich. W porównaniu z okresem programowania na lata 2014–2020 udział przeznaczony na współpracę transgraniczną powinien zostać zmniejszony, podczas gdy udział na współpracę transnarodową i morską – zwiększony ze względu na włączenie współpracy morskiej, przy czym należy stworzyć nowy komponent dotyczący współpracy regionów najbardziej oddalonych.
- (16) Na potrzeby jak najbardziej efektywnego wsparcia ze strony EFRR i instrumentów finansowania zewnętrznego Unii należy stworzyć mechanizm umożliwiający zwrot takiego wsparcia, w przypadku gdy nie można przyjąć unijnych programów współpracy zewnętrznej lub istnieje konieczność ich zakończenia, w tym obejmujących państwa trzecie, które nie otrzymują wsparcia z żadnego instrumentu finansowego Unii. Celem tego mechanizmu powinno być osiągnięcie optymalnego funkcjonowania programu oraz możliwie jak największej koordynacji między tymi instrumentami.
- (17) EFRR – w ramach Interreg – powinien przyczynić się do realizacji celów szczegółowych objętych celami polityki spójności. Wykaz celów szczegółowych w ramach różnych celów tematycznych powinien być jednak dostosowany do specyficznych potrzeb Interreg poprzez określenie dodatkowych celów szczegółowych w ramach celu polityki „Europa o silniejszym wymiarze społecznym przez wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych”, tak aby umożliwić interwencje w ramach Europejskiego Funduszu Socjalnego.
- (18) W kontekście wyjątkowych i szczególnych okoliczności na wyspie Irlandii i w celu wsparcia współpracy Północ-Południe na podstawie porozumienia wielkopiątkowego należy kontynuować nowy program transgraniczny PEACE PLUS oraz oprzeć go na doświadczeniach poprzednich programów obejmujących hrabstwa graniczne Irlandii i Irlandii Północnej. Uwzględniając jego praktyczne znaczenie należy zapewnić, by w przypadku gdy program jest ukierunkowany na pokój i pojednanie, EFRR przyczyniał się w tych regionach także do wspierania stabilności społecznej, gospodarczej i regionalnej, w szczególności poprzez działania na rzecz spójności między miejscowymi społecznościami. Zważywszy na specyfikę programu powinien być on zarządzany w sposób zintegrowany, przy uwzględnieniu wkładu Zjednoczonego Królestwa włączanego do programu jako zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel. Niektóre przepisy dotyczące wyboru operacji w niniejszym rozporządzeniu nie powinny mieć zastosowania do tego programu w odniesieniu do operacji na rzecz pokoju i pojednania.

³¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE”, COM(2017) 623 final z 24.10.2017.

- (19) W niniejszym rozporządzeniu należy dodać dwa cele szczegółowe Interreg – jeden służący wzmocnieniu zdolności instytucjonalnej, współpracy prawnej i administracyjnej – w szczególności gdy występuje powiązanie z wdrażaniem komunikatu w sprawie regionów przygranicznych – intensyfikacji współpracy między obywatelami i instytucjami oraz opracowaniu i koordynacji strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego oraz drugi służący zaradzeniu problemom związanym ze współpracą zewnętrzną takim jak bezpieczeństwo, zarządzanie granicami i bezpieczeństwo.
- (20) W celu zmaksymalizowania wpływu Interreg zasadnicza część wsparcia unijnego powinna być przeznaczona na ograniczoną liczbę celów polityki.
- (21) Przepisy dotyczące przygotowania, zatwierdzenia i zmiany programów Interreg, jak również rozwoju terytorialnego, wyboru operacji, monitorowania i oceny, instytucji programu, audytu operacji, oraz przejrzystości i komunikacji należy dostosować do specyfiki programów Interreg względem przepisów określonych w rozporządzeniu (UE) [nowe RWP].
- (22) Należy nadal stosować przepisy dotyczące kryteriów wyboru operacji pozwalających na uznania ich za rzeczywiście wspólne i służące współpracy, dotyczące partnerstwa w ramach operacji Interreg i obowiązków wiodącego partnera, określone dla okresu programowania 2014–2020. Partnerzy w ramach Interreg powinni jednak współpracować we wszystkich czterech wymiarach (rozwój, wdrażanie, kadry, finansowanie), a w ramach współpracy regionów najbardziej oddalonych, w trzech z czterech wymiarów, ponieważ połączenie wsparcia ze środków EFRR i instrumentów finansowania zewnętrznego Unii powinno być prostsze, zarówno na poziomie programów, jak i operacji.
- (23) Konieczne jest wyjaśnienie przepisów dotyczących funduszy małych projektów, które to fundusze były wdrażane od początku istnienia Interreg, ale nigdy nie obejmowały ich przepisy szczegółowe. Jak określono w Opinii Europejskiego Komitetu Regionów „Projekty oparte na kontaktach międzyludzkich i małe projekty w programach współpracy transgranicznej”³², takie fundusze małych projektów odgrywają ważną rolę w budowaniu zaufania między obywatelami a instytucjami, przynoszą istotną wartość dodaną i przyczyniają się znacząco do realizacji ogólnego celu programów współpracy transgranicznej poprzez pokonywanie przeszkód stwarzanych przez granice oraz integrowanie stref przygranicznych i ich obywateli. Aby uprościć zarządzanie finansowaniem małych projektów przez ostatecznych odbiorców, którzy często nie są przyzwyczajeni do stosowania funduszy Unii, poniżej pewnego progu obowiązkowe powinno się stać wykorzystanie uproszczonych form kosztów oraz kwot ryczałtowych.
- (24) Ze względu na udział więcej niż jednego państwa członkowskiego i związane z tym wyższe koszty administracyjne, w szczególności w zakresie kontroli i tłumaczeń, pułap wydatków na pomoc techniczną powinien być wyższy niż pułap wydatków w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”. W celu zrównoważenia wyższych kosztów administracyjnych należy zachęcać państwa członkowskie do

³² Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Projekty oparte na kontaktach międzyludzkich i małe projekty w programach współpracy transgranicznej z dnia 12 lipca 2017 r. (Dz.U. C 342 z 12.10.2017, s. 38).

zmniejszania, tam gdzie to możliwe, obciążeń administracyjnych związanych z wdrażaniem wspólnych projektów. Ponadto programy Interreg z ograniczonym wsparciem unijnym lub programy zewnętrznej współpracy transgranicznej powinny otrzymać pewną minimalną kwotę na pomoc techniczną, która zapewni wystarczające finansowanie skutecznych działań w ramach pomocy technicznej.

- (25) Zgodnie z pkt 22 i 23 porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny funduszy w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania funduszy w terenie.
- (26) W oparciu o doświadczenia z okresu programowania 2014-2020 należy kontynuować stosowanie systemu o jasnej hierarchii zasad dotyczących kwalifikowalności wydatków, przy jednoczesnym utrzymaniu zasad dotyczących kwalifikowalności wydatków, które zostaną ustanowione na poziomie unijnym lub dla programów Interreg jako całości, w celu uniknięcia wszelkich możliwych sprzeczności lub niespójności między różnymi rozporządzeniami oraz między różnymi rozporządzeniami a przepisami krajowymi. Należy ograniczyć do niezbędnego minimum dodatkowe przepisy przyjęte przez jedno państwo członkowskie, które będą miały zastosowanie do beneficjentów w tym państwie członkowskim. W szczególności należy włączyć do niniejszego rozporządzenia rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 481/2014³³ przyjęte dla okresu programowania 2014–2020.
- (27) Należy zachęcać państwa członkowskie do powierzania EUWT funkcji instytucji zarządzającej lub do nakładania na takie ugrupowanie – lub inne transgraniczne podmioty prawne – odpowiedzialności za zarządzanie podprogramem, zintegrowaną inwestycją terytorialną lub jednym funduszem małych projektów lub ich większą liczbą, lub działania jako jedyny partner.
- (28) Aby kontynuować łańcuch płatności ustanowiony dla okresu programowania 2014–2020, tj. z Komisji do wiodącego partnera poprzez instytucję certyfikującą, należy nadal stosować ten łańcuch płatności w zadaniach w zakresie rachunkowości. Wsparcie unijne należy wypłacać wiodącym partnerom, o ile nie oznaczałoby to podwójnych opłat za przeliczenie na euro i z powrotem na inną walutę lub odwrotnie między wiodącym partnerem i innymi partnerami.
- (29) Zgodnie z art. [63 ust. 9] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus] przepisy sektorowe mają uwzględniać potrzeby programów Europejskiej współpracy terytorialna (Interreg) zwłaszcza w odniesieniu do funkcji audytu. Przepisy dotyczące rocznej opinii z audytu, rocznego sprawozdania z kontroli i audytu operacji powinny być zatem uproszczone i dostosowane do tych programów, które obejmują więcej niż jedno państwo członkowskie.

³³ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 481/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do przepisów szczególnych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach programów EWT (Dz.U. L 138 z 13.5.2014, s. 45).

- (30) Należy ustanowić jasny łańcuch odpowiedzialności finansowej w odniesieniu do odzyskiwania środków w przypadku nieprawidłowości – od jedyne go partnera lub innych partnerów za pośrednictwem wiodącego partnera i instytucję zarządzającą do Komisji. Należy wprowadzić przepisy dotyczące odpowiedzialności państw członkowskich, państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich, w przypadku gdy odzyskiwanie od jedyne go partnera lub innych partnerów lub wiodącego partnera nie jest zakończone sukcesem, co oznacza, że państwa członkowskie zwraca środki instytucji zarządzającej. W konsekwencji w ramach programów Interreg nie ma marginesu na nieściągalne należności na poziomie beneficjenta. Niezbędne jest jednak wyjaśnienie przepisów dotyczących sytuacji, w której państwo członkowskie, państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie nie zwróciłyby środków instytucji zarządzającej. Należy również wyjaśnić obowiązki wiodącego partnera w odniesieniu do odzyskiwania środków. Instytucji zarządzającej nie powinno się zwłaszcza zezwalać na nakładanie zobowiązania na wiodącego partnera polegającego na wszczęciu postępowania sądowego w innym państwie.
- (31) Aby stosować co do zasady wspólny zbiór przepisów w uczestniczących państwach członkowskich i państwach trzecich, krajach partnerskich lub krajach i terytoriach zamorskich, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich, chyba że w konkretnym rozdziale niniejszego rozporządzenia określono przepisy szczegółowe. Instytucje programu Interreg mogą mieć odpowiedniki w porównywalnych instytucjach państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich. Należy powiązać punkt wyjścia dla kwalifikowalności wydatków z podpisaniem umowy w sprawie finansowania przez odpowiednie państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie. Zamówienia publiczne w przypadku beneficjentów w państwie trzecim, kraju partnerskim lub krajach i terytoriach zamorskich powinny być zgodne z przepisami dotyczącymi zewnętrznych zamówień publicznych na podstawie rozporządzenia (UE, Euratom) [nowy FR-Omnibus] Parlamentu Europejskiego i Rady³⁴. Należy określić procedury zawierania umów w sprawie finansowania z każdym z państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich, jak również umów między instytucją zarządzającą a każdym państwem trzecim, krajem partnerskim lub krajem i terytorium zamorskim w odniesieniu do wsparcia z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii lub w przypadku przesunięcia dodatkowego wkładu z państwa trzeciego, kraju partnerskiego lub kraju i terytorium zamorskiego do programu Interreg, innego niż krajowe współfinansowanie.
- (32) Chociaż programy Interreg z udziałem państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich należy wdrażać w ramach zarządzania dzielonego, współpracę między regionami najbardziej oddalonymi można realizować w ramach zarządzania pośredniego. Należy określić szczegółowe przepisy dotyczące sposobu wdrażania tych programów w całości lub w części w ramach zarządzania pośredniego.
- (33) Należy uprościć przepisy w oparciu o doświadczenia wyniesione z okresu programowania 2014–2020 dotyczące dużych projektów infrastrukturalnych we współpracy transgranicznej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Komisja powinna jednak zachować pewne prawa dotyczące wyboru takich projektów.

³⁴ [Odniesienie]

- (34) Komisji należy powierzyć uprawnienia wykonawcze do celów przyjmowania i zmieniania wykazów programów Interreg, wykazu całościowych kwot wsparcia unijnego na każdy z programów Interreg i do przyjmowania decyzji zatwierdzających programy Interreg oraz zmiany do nich. Te uprawnienia wykonawcze należy wykonywać zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję³⁵. Mimo że akty te mają charakter ogólny, należy stosować procedurę doradczą, z uwagi na to, że wdrażają one przepisy jedynie w wymiarze technicznym.
- (35) W celu zapewnienia jednolitych warunków przyjmowania lub zmiany programów Interreg należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Programy zewnętrznej współpracy transgranicznej powinny jednak przestrzegać, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do pierwszej decyzji zatwierdzającej te programy, procedury komitetowe ustanowione rozporządzeniem (UE) [IPA III] i [ISRWM].
- (36) W celu uzupełnienia lub zmiany niektórych innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 290 TFUE Komisji należy przekazać uprawnienia do przyjęcia aktów na potrzeby zmiany załącznika zawierającego wzór dla programów Interreg. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (37) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zacieśnienie współpracy między państwami członkowskimi i między państwami członkowskimi a państwami trzecimi, krajami partnerskimi lub krajami i terytoriami zamorskimi, nie może być w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie i tym samym może być lepiej osiągnięty na poziomie Unii, Unia Europejska może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu,

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

SEKCJA I

PRZEDMIOT, ZAKRES ZASTOSOWANIA I KOMPONENTY INTERREG

Artykuł 1

Przedmiot i zakres zastosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) na potrzeby zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi w Unii oraz między odpowiednio państwami członkowskimi i przyległymi państwami trzecimi, krajami partnerskimi, innymi terytoriami lub krajami i terytoriami zamorskimi (KTZ).
2. Niniejsze rozporządzenie określa niezbędne przepisy do zapewnienia skutecznego programowania, w tym dotyczące pomocy technicznej, monitorowania, oceny, komunikacji, kwalifikowalności, zarządzania i kontroli, jak również zarządzania finansowego programami w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”(„programy Interreg”) wspieranego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego („EFRR”).
3. W odniesieniu do wsparcia na rzecz programów Interreg z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej („IPA III”), Instrumentu Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej („ISRWM”) oraz finansowania dla wszystkich krajów i terytoriów zamorskich na lata 2021–2027 ustanowionego jako program decyzją Rady (UE) XXX („PKTZ”) (trzy instrumenty zwane dalej łącznie: „instrumenty finansowania zewnętrznego Unii”) niniejsze rozporządzenie przewiduje dodatkowe cele szczegółowe, jak również włączenie tych funduszy do programów Interreg, kryteria kwalifikowalności dla państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich oraz ich regionów oraz niektóre szczegółowe przepisy wykonawcze.
4. W odniesieniu do wsparcia z EFRR i instrumentów finansowania zewnętrznego Unii (zwanymi dalej łącznie „funduszami Interreg”) na rzecz programów Interreg niniejsze rozporządzenia określa cele szczegółowe Interreg, jak również organizację, kryteria kwalifikowalności dla państw członkowskich, państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich i ich regionów, środki finansowe i kryteria ich przyznawania.
5. Do programów Interreg ma zastosowanie rozporządzenie (UE) [nowe RWP] oraz rozporządzenie (UE) [nowe rozporządzenie w sprawie EFRR], z wyjątkiem przypadków wyraźnie określonych w tych rozporządzeniach i w niniejszym rozporządzeniu lub w przypadku gdy przepisy rozporządzenia (UE) [nowe RWP] mogą mieć zastosowanie wyłącznie do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się definicje w art. [2] rozporządzenia (UE) [nowe RWP]. Stosuje się także następujące definicje:
 - 1) „beneficjent IPA” oznacza kraj lub terytorium wskazane w załączniku I do rozporządzenia (UE) [IPA III];
 - 2) „państwo trzecie” oznacza państwo, które nie jest państwem członkowskim, Unii i nie otrzymuje wsparcia z funduszy Interreg;
 - 3) „kraj partnerski” oznacza beneficjenta IPA lub kraj lub terytorium objęte „Obszarem geograficznym w ramach polityki sąsiedztwa” wskazanym w załączniku I do rozporządzenia (UE) [ISRWM] i Federację Rosyjską, które otrzymują wsparcie z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii;
 - 4) „transgraniczny podmiot prawny” oznacza podmiot prawny ustanowiony na podstawie przepisów jednego z państw uczestniczących w programie Interreg, pod warunkiem że jest on powołany przez organy terytorialne lub inne podmioty z co najmniej dwóch państw uczestniczących.
2. Do celów niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy przepisy rozporządzenia (UE) [nowe RWP] odnoszą się do „państwa członkowskiego”, odczytuje się to jako odniesienie do „państwa członkowskiego, w którym mieści się instytucja zarządzająca”, a gdy przepisy odnoszą się do „każdego państwa członkowskiego” lub „państwa członkowskiego” odczytuje się to jako odniesienie do „państw członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, państw trzecich, krajów partnerskich i krajów i terytoriów zamorskich w danym programie Interreg”.

Do celów niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy przepisy rozporządzenia (UE) [nowe RWP] odnoszą się do „funduszy” wskazanych w [art. 1 ust. 1 lit. a)] tego rozporządzenia lub do „EFRR” sformułowanie to odczytuje się jako obejmujące także odpowiedni instrument finansowania zewnętrznego Unii.

Artykuł 3

Komponenty celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg)

W ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) EFRR i, w stosownych przypadkach, instrumenty finansowania zewnętrznego Unii wspierają następujące komponenty:

- 1) współpracę transgraniczną między przyległymi regionami w celu wspierania zintegrowanego rozwoju regionalnego (komponent 1):
 - a) wewnętrzną współpracę transgraniczną między przyległymi lądowymi regionami przygranicznymi co najmniej dwóch państw członkowskich lub między przyległymi lądowymi regionami przygranicznymi co najmniej jednego państwa członkowskiego i jednego państwa trzeciego lub ich większej liczby, wskazanymi w art. 4 ust. 3; lub

- b) zewnętrzną współpracę transgraniczną między przyległymi lądowymi regionami przygranicznymi co najmniej jednego państwa członkowskiego i jednego z poniższych podmiotów lub ich większej liczby:
 - (i) beneficjentów IPA, lub
 - (ii) krajów partnerskich wspieranych ze środków ISRWM; lub
 - (iii) Federacji Rosyjskiej w celu umożliwienia jej uczestnictwa we współpracy transgranicznej również wspieranej ze środków ISRWM;
- 2) współpracę transnarodową i współpracę morską na większych lub transnarodowych terytoriach lub wokół basenów morskich, obejmującą krajowych, regionalnych i lokalnych partnerów programów w państwach członkowskich, państwach trzecich i na Grenlandii w celu osiągnięcia wyższego stopnia integracji terytorialnej („komponent 2”; w przypadku odnoszenia się jedynie do współpracy transnarodowej: „komponent 2A”; w przypadku odnoszenia się do współpracy morskiej: „komponent 2B”);
- 3) współpracę regionów najbardziej oddalonych, między nimi i z sąsiadującymi państwami trzecimi i krajami partnerskimi lub krajami i terytoriami zamorskimi lub kilkoma z nich w celu uproszczenia integracji regionalnej w ich sąsiedztwie („komponent 3”);
- 4) współpracę międzyregionalną w celu wzmocnienia skuteczności polityki spójności („komponent 4”) w drodze wspierania:
 - a) wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowania zdolności w odniesieniu do:
 - (i) realizacji programów Interreg;
 - (ii) realizacji programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, zwłaszcza w odniesieniu do przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych, w których beneficjenci znajdują się w co najmniej jednym państwie członkowskim;
 - (iii) tworzenia, funkcjonowania i wykorzystywania europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej;
 - b) analizy tendencji rozwojowych w zakresie celów spójności terytorialnej;
- 5) międzyregionalne innowacyjne inwestycje poprzez komercjalizację i rozszerzanie międzyregionalnych innowacyjnych projektów mogących zachęcić do rozwoju europejskich łańcuchów wartości („komponent 5”).

SEKCJA II

ZASIĘG GEOGRAFICZNY

Artykuł 4

Zasięg geograficzny współpracy transgranicznej

1. W przypadku współpracy transgranicznej wsparciem EFRR obejmowane są regiony Unii na poziomie NUTS 3 wzdłuż wszystkich wewnętrznych i zewnętrznych granic lądowych z państwami trzecimi i krajami partnerskimi.
2. Regiony na granicach morskich, które są połączone konstrukcją naziemną nad morzem, są również wspierane w ramach współpracy transgranicznej.
3. Programy Interreg w zakresie wewnętrznej współpracy transgranicznej mogą obejmować regiony w Norwegii, Szwajcarii i Zjednoczonym Królestwie, które odpowiadają regionom Unii na poziomie NUTS 3, jak również Liechtenstein, Andorę i Monako.
4. Do celów zewnętrznej współpracy transgranicznej wsparciem IPA III lub ISRWM obejmowane są regiony Unii na poziomie NUTS 3 odpowiednich krajów partnerskich lub, w razie braku klasyfikacji NUTS, odpowiednie obszary wzdłuż wszystkich granic lądowych między państwami członkowskimi i krajami partnerskimi kwalifikowalne w ramach IPA III lub ISRWM.

Artykuł 5

Zasięg geograficzny współpracy transnarodowej i morskiej

1. W odniesieniu do współpracy transnarodowej i morskiej regiony objęte wsparciem EFRR są regionami Unii na poziomie NUTS 2 obejmującymi sąsiadujące obszary funkcjonalne, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach strategii makroregionalnych i na rzecz basenu morskiego.
2. Współpraca transnarodowa i współpraca morska programów Interreg może obejmować:
 - a) regiony w Islandii, Norwegii, Szwajcarii, Zjednoczonym Królestwie, jak również Liechtensteinie, Andorze, Monako i San Marino;
 - b) Grenlandię
 - c) Wyspy Owcze;
 - d) regiony krajów partnerskich w ramach IPA III i ISRWM;niezależnie od tego, czy są wspierane z budżetu Unii.
3. Regiony, państwa trzecie lub kraje partnerskie wskazane w ust. 2 są regionami Unii na poziomie NUTS 2, a w razie braku klasyfikacji NUTS odpowiednimi obszarami.

Artykuł 6

Zasięg geograficzny współpracy regionów najbardziej oddalonych

1. W odniesieniu do współpracy regionów najbardziej oddalonych wszystkie regiony w art. 349 ust. 1 TFUE są wspierane ze środków EFRR.
2. Programy Interreg regionów najbardziej oddalonych mogą obejmować sąsiadujące kraje partnerskie wspierane ze środków ISRWM lub kraje i terytoria zamorskie wspierane ze środków PKTZ lub obie kategorie krajów.

Artykuł 7

Zasięg geograficzny współpracy regionów najbardziej oddalonych i międzyregionalnych innowacyjnych inwestycji

1. W odniesieniu do jakiegokolwiek programu Interreg w komponencie 4 lub w odniesieniu do międzyregionalnych innowacyjnych inwestycji w komponencie 5 wsparciem EFRR objęte jest całe terytorium Unii.
2. Programy Interreg w komponencie 4 mogą obejmować całość lub część państw trzecich, krajów partnerskich, innych terytoriów lub krajów i terytoriów zamorskich, o których mowa w art. 4, 5 i 6, niezależnie od tego, czy są wspierane z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii.

Artykuł 8

Wykaz obszarów w ramach programów Interreg objętych wsparciem

1. Do celów art. 4, 5 i 6 Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający wykaz obszarów programów Interreg objętych wsparciem w podziale na każdy komponent i każdy program Interreg. Ten akt wykonawczy jest przyjmowany zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 63 ust. 2.

Programy Interreg w zakresie zewnętrznej współpracy transgranicznej są wyszczególnione jako odpowiednio programy IPA III – współpraca transgraniczna lub programy Interreg – współpraca transgraniczna w sąsiedztwie.

2. Akt wykonawczy, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wykaz wyszczególniający regiony Unii na poziomie NUTS 3 uwzględnione do celów przypisania środków EFRR na współpracę transgraniczną na wszystkich granicach wewnętrznych oraz na granicach zewnętrznych objętych instrumentami finansowania zewnętrznego Unii, jak również wykaz wyszczególniający regiony Unii na poziomie NUTS 3 uwzględnione do celów przydzielenia środków w ramach komponentu 2B, o którym mowa w art. 9 ust. 3 lit. a).
3. W wykazie, o którym mowa w ust. 1, wymienia się również regiony państw trzecich lub krajów partnerskich lub terytoria poza Unią, które nie otrzymują wsparcia ze środków EFRR lub instrumentów finansowania zewnętrznego Unii.

SEKCJA III ZASOBY I STOPY WSPÓLFINANSOWANIA

Artykuł 9

Środki z EFRR na cel „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg)

1. Środki z EFRR na cel „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wynoszą 8 430 000 000 EUR z ogólnych środków dostępnych na zobowiązania budżetowe z EFRR, EFS+ i Funduszu Spójności na okres programowania 2021–2027, zgodnie z art. [102 ust. 1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].
2. Środki, o których mowa w ust. 1, są przydzielone w następujący sposób:
 - a) 52,7 % (tj. ogółem 4 440 000 000 EUR) na współpracę transgraniczną (komponent 1);
 - b) 31,4 % (tj. ogółem 2 649 900 000 EUR) na współpracę transnarodową i współpracę morską (komponent 2);
 - c) 3,2 % (tj. ogółem 270 100 000 EUR) na współpracę regionów najbardziej oddalonych (komponent 3);
 - d) 1,2 % (tj. ogółem 100 000 000 EUR) na współpracę międzyregionalną (komponent 4);
 - e) 11,5 % (tj. ogółem 970 000 000 EUR) dla międzyregionalnych innowacyjnych inwestycji (komponent 5).
3. Komisja podaje do wiadomości każdego państwa członkowskiego jego udział w całkowitej kwocie przydzielonej na komponenty 1, 2 i 3, w podziale na poszczególne lata.

Podział środków między państwa członkowskie opiera się na kryterium liczby ludności w następujących regionach:

 - a) regiony na poziomie NUTS 3 dla komponentu 1 i te regiony na poziomie NUTS 3, które zostały wyszczególnione w akcie wykonawczym na podstawie art. 8 ust. 2, dla komponentu 2B;
 - b) regiony Unii na poziomie NUTS 2 dla komponentów 2A i 3.
4. Każde państwo członkowskie może przesunąć do 15 % środków swojej alokacji finansowej na komponenty 1, 2 i 3 z jednego z tych komponentów na jeden komponent lub ich większą liczbę.
5. W oparciu o kwoty podane do wiadomości zgodnie z ust. 3 każde państwo członkowskie informuje Komisję, czy i jak wykorzystało możliwość przesunięcia środków przewidzianą w art. 4, oraz o wynikającym z tego podziale środków między programy Interreg, w których uczestniczy to państwo członkowskie.

Artykuł 10
Przepisy wielofunduszowe

1. Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający dokument dotyczący strategii wieloletniej w odniesieniu do zewnętrznych programów transgranicznych Interreg wspieranych ze środków EFRR i ISRWM lub IPA III. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 63 ust. 2.

W odniesieniu do programów Interreg wspieranych przez EFRR i ISRWM akt wykonawczy określa elementy, o których mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia (UE) [ISRWM].

2. Komisja i dane państwa członkowskie określają wkład z EFRR na rzecz zewnętrznych programów transgranicznych Interreg wspieranych również z puli środków finansowych na IPA III przydzielonych na współpracę transgraniczną („IPA III-współpraca transgraniczna”) lub z puli środków finansowych na ISRWM przydzielonych na współpracę transgraniczną dla „Obszaru geograficznego w ramach polityki sąsiedztwa” („ISRWM-współpraca transgraniczna”). Wkład z EFRR określony dla poszczególnych państw członkowskich nie podlega późniejszej realokacji między państwa członkowskie, których to dotyczy.
3. Wsparcie z EFRR przyznaje się poszczególnym zewnętrznym programom transgranicznym Interreg, pod warunkiem że odpowiadające kwoty są zapewnione przez IPA III-współpraca transgraniczna i ISRWM-współpraca transgraniczna na podstawie odpowiedniego strategicznego dokumentu programowego. Równoważność ta ma zastosowanie do maksymalnej kwoty określonej w akcie prawnym dotyczącym IPA III oraz ISRWM.

W przypadku gdy w wyniku kontroli odpowiedniego strategicznego dokumentu programowego w ramach IPA III lub ISRWM ograniczono kwotę na następne lata, każde państwo członkowskie wybiera rozwiązanie z poniższych wariantów:

- a) wnosi o zastosowanie mechanizmu na podstawie art. 12 ust. 3;
 - b) kontynuuje program Interreg w oparciu o pozostające wsparcie ze środków EFRR i IPA III-współpraca transgraniczna lub ISRWM-współpraca transgraniczna; lub
 - c) stosuje łącznie wariant a) i b).
4. Roczne środki odpowiadające wsparciu z EFRR, IPA III-współpraca transgraniczna lub ISRWM-współpraca transgraniczna dla zewnętrznych programów transgranicznych Interreg zapisywane są we właściwych pozycjach budżetowych na rok budżetowy 2021.
 5. W przypadku gdy Komisja uwzględniła szczególną alokację finansową na potrzeby wspierania krajów lub regionów partnerskich na podstawie rozporządzenia (UE) [ISRWM] i krajów i terytoriów zamorskich na podstawie decyzji Rady [decyzja KTZ] lub obu tych aktów, w zakresie zacieśnienia ich współpracy z sąsiadującymi regionami najbardziej oddalonymi Unii zgodnie z art. [33 ust. 2] rozporządzenia (UE) [ISRWM] lub art. [87] [decyzji PKTZ] lub obu tych aktów, ze środków EFRR można także przekazać wkład zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w stosownych

przypadkach, i na podstawie zasady wzajemności i proporcjonalności w odniesieniu do poziomu finansowania ze środków ISRWM lub PKTZ lub obydwu kategorii środków, na działania realizowane przez kraj lub region partnerski lub jakikolwiek inny podmiot na podstawie rozporządzenia (UE) [ISRWM], przez państwo, terytorium lub jakikolwiek inny podmiot na podstawie [decyzja KTZ] lub przez region najbardziej oddalony Unii, zwłaszcza w ramach jednego komponentu lub połączonych komponentów 2, 3, i 4 programów Interreg lub w ramach środków współpracy, o których mowa w art. 60, ustanowionych i realizowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 11

Wykaz środków programów Interreg

1. Na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 9 ust. 5 Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający wykaz wszystkich programów Interreg i wskazujący łączną kwotę ogólnego wsparcia ze środków EFRR w podziale na programy oraz, w stosownych przypadkach, łączne wsparcie z instrumentu finansowania zewnętrznego Unii. Akt wykonawczy jest przyjmowany zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 63 ust. 2.
2. Akt wykonawczy zawiera wykaz kwot przesuniętych zgodnie z art. 9 ust. 5 w podziale na państwa członkowskie i instrumenty finansowania zewnętrznego Unii.

Artykuł 12

Zwrot środków i zakończenie

1. W 2022 i 2023 r. roczny wkład z EFRR na zewnętrzne programy transgraniczne Interreg, w odniesieniu do którego do dnia 31 marca w kolejnych latach nie został przedłożony Komisji żaden program, i który nie został przydzielony ponownie na inny program przedłożony w ramach tej samej kategorii zewnętrznych programów transgranicznych Interreg, przydziela się na wewnętrzne programy współpracy transgranicznej, w których uczestniczy dane państwo członkowskie lub w których uczestniczą dane państwa członkowskie.
2. Jeżeli do dnia 31 marca 2024 r. nadal są zewnętrzne programy transgraniczne Interreg, które nie zostały przedłożone Komisji, cały wkład z EFRR, o którym mowa w art. 9 ust. 5, dla tych programów na pozostałe lata do 2027 r., który nie został ponownie przydzielony na inny program w ramach tej samej kategorii zewnętrznych programów transgranicznych Interreg wspieranych także odpowiednio ze środków IPA III-współpraca transgraniczna lub ISRWM-współpraca transgraniczna, zostaje przydzielony na wewnętrzne programy współpracy transgranicznej, w których uczestniczy dane państwo członkowskie lub w których uczestniczą dane państwa członkowskie.
3. Zewnętrzny program transgraniczny Interreg, który został zatwierdzony przez Komisję, zostaje zakończony lub alokacja dla tego programu zostaje zmniejszona zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i procedurami, w szczególności jeżeli:

- a) żaden z krajów partnerskich objętych odpowiednim programem Interreg nie podpisał odpowiedniej umowy w sprawie finansowania w terminie określonym zgodnie z art. 57;
- b) program Interreg nie może zostać zrealizowany zgodnie z planem z uwagi na problemy w stosunkach między uczestniczącymi państwami.

W takich przypadkach wkład z EFRR, o którym mowa w ust. 1, odpowiadający transzom rocznym, na które nie zaciągnięto jeszcze zobowiązań, lub transzom rocznym, na które zaciągnięto zobowiązania oraz umorzono w całości lub częściowo w tym samym roku budżetowym, i który nie został ponownie przydzielony na inny zewnętrzny program transgraniczny Interreg wspierany także odpowiednio ze środków IPA III-współpraca transgraniczna lub ISRWM-współpraca transgraniczna, przydziela się na wewnętrzne programy transgraniczne Interreg, w których uczestniczą dane państwo członkowskie lub uczestniczą dane państwa członkowskie.

4. W odniesieniu do komponentu 2 programu Interreg zatwierdzonego przez Komisję udział kraju partnerskiego lub Grenlandii zostaje zakończony, jeżeli dojdzie do jednej z sytuacji określonych w ust. 3 akapit pierwszy lit. a) i b):

Państwa uczestniczące i, w stosownych przypadkach, pozostałe państwa uczestniczące wnoszą o to, by:

- a) program Interreg został zakończony w całości, zwłaszcza w przypadku gdy najważniejsze wspólne wyzwania w zakresie rozwoju nie mogą zostać przezwyciężone bez udziału tego kraju partnerskiego lub Grenlandii;
- b) alokacja dla programu Interreg została zmniejszona, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i procedurami;
- c) by program Interreg był nadal realizowany bez udziału tego kraju partnerskiego lub Grenlandii.

W przypadku gdy alokacja dla programu Interreg zostaje zmniejszona zgodnie z niniejszym ustępem akapit drugi lit. b), wkład ze środków EFRR odpowiadający transzom rocznym, które nie zaciągnięto jeszcze zobowiązań, przydziela się innemu programowi Interreg w komponentie 2, w którym uczestniczą dane państwo członkowskie lub uczestniczą dane państwa członkowskie, lub gdy państwo członkowskie uczestniczy jedynie w jednym programie Interreg w komponentie 2 – jednemu wewnętrznemu programowi współpracy Interreg, w którym dane państwo członkowskie uczestniczy, lub większej liczbie tych programów.

5. Wkład z IPA III, ISRWM lub PKTZ zmniejszony na podstawie niniejszego artykułu jest odpowiednio wykorzystywany zgodnie z rozporządzeniami (UE) [IPA III], [ISRWM] lub decyzją Rady [KTZ].
6. W przypadku gdy państwo trzecie lub kraj partnerski przekazujące wkład na program Interreg ze środków krajowych, który nie stanowi krajowego współfinansowania dla wsparcia ze środków EFRR lub instrumentów finansowania zewnętrznego Unii, zmniejszą wkład w trakcie realizacji programów Interreg, albo ogólnie albo w odniesieniu do wspólnych operacji, które zostały już wybrane i otrzymały dokument przewidziany w art. 22 ust. 6, uczestniczące państwo członkowskie lub

uczestniczące państwa członkowskie wnoszą o zastosowanie wariantów określonych w ust. 4 akapit drugi.

Artykuł 13
Stopy współfinansowania

Stopa współfinansowania na poziomie każdego programu Interreg nie może przekraczać 70 %, chyba że w odniesieniu do zewnętrznych programów transgranicznych lub programów Interreg w kompetencji 3 wyższa wartość procentowa jest określona odpowiednio w rozporządzeniu (UE) [IPA III], [ISRWM] lub decyzji Rady (UE) [PKTZ] lub w innym przyjętym na ich mocy akcie.

ROZDZIAŁ II
Cele szczegółowe Interreg i koncentracja tematyczna

Artykuł 14
Cele szczegółowe Interreg

1. EFRR, w zakresie określonym w art. [4] rozporządzenia (UE) [nowe rozporządzenie w sprawie EFRR] i – w stosownych przypadkach – instrumenty finansowania zagranicznego Unii przyczyniają się do realizacji celów polityki określonych w art. [4 ust. 1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] poprzez wspólne działania w ramach programów Interreg.
2. W przypadku programu PEACE PLUS, w którym działa się na rzecz pokoju i pojednania, EFRR – jako cel szczegółowy w ramach celu polityki nr 4 – przyczynia się również do propagowania stabilności społecznej, gospodarczej i regionalnej w danych regionach, zwłaszcza poprzez działania mające na celu zwiększenie spójności między społecznościami. Odrębny priorytet wspiera cele szczegółowe.
3. Oprócz celów szczegółowych dla EFRR określonych w art. [2] rozporządzenia (UE) [nowe rozporządzenie w sprawie EFRR], EFRR i – w stosownych przypadkach – instrumenty finansowania zewnętrznego Unii mogą również przyczynić się do realizacji celów szczegółowych w ramach celu polityki nr 4 poprzez:
 - a) poprawę skuteczności rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia ponad granicami;
 - b) poprawę dostępu do kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie ponad granicami oraz ich jakości w celu zwiększenia osiągnięć edukacyjnych i umiejętności, tak aby były uznawane ponad granicami;
 - c) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług z zakresu opieki zdrowotnej;
 - d) poprawę dostępności, efektywności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej ponad granicami;

- e) propagowanie włączenia społecznego i zwalczanie biedy, w tym poprzez poprawę równości szans i zwalczanie dyskryminacji ponad granicami.
4. W komponentach 1, 2 i 3 EFRR i – w stosownych przypadkach – instrumenty finansowania zewnętrznego Unii mogą również wspierać cele szczegółowe Interreg „lepszé zarządzanie Interreg”, zwłaszcza poprzez następujące działania:
- a) w programach Interreg w komponentach 1 i 2B:
 - (i) zwiększenie zdolności instytucjonalnej organów publicznych, zwłaszcza tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron;
 - (ii) zwiększenie sprawności administracji publicznej w drodze upowszechniania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami i instytucjami, zwłaszcza w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych barier w regionach granicznych;
 - b) w programach Interreg w komponentach 1, 2 i 3: wzmocnienie zdolności instytucjonalnej organów publicznych i zainteresowanych stron w celu wdrażania strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego;
 - c) w ramach zewnętrznych programów współpracy transgranicznej i programów Interreg w komponentach 2 i 3 wspieranych z funduszy Interreg, w uzupełnieniu lit. a) i b): budowanie wzajemnego zaufania, zwłaszcza poprzez zachęcanie do działań ułatwiających kontakty międzyludzkie, wzmocnienie trwałej demokracji i wspieranie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego oraz ich roli w procesie reform i przemian demokratycznych.
5. W ramach zewnętrznych programów Interreg i programów Interreg w komponentach 2 i 3 EFRR i – w stosownych przypadkach – instrumenty finansowania zewnętrznego Unii przyczyniają się do zewnętrznego celu szczegółowego Interreg „bezpieczniejsza i lepiej chroniona Europa”, zwłaszcza poprzez działania w obszarze zarządzania przekraczaniem granic oraz zarządzania migracjami i mobilnością, w tym ochroną migrantów.

Artykuł 15

Koncentracja tematyczna

1. Co najmniej 60 % środków EFRR i – w stosownych przypadkach – instrumentów finansowania zewnętrznego Unii przydzielonych w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna na każdy program Interreg w komponentach 1, 2, i 3 przydziela się na maksymalnie trzy cele polityki określone w art. [4 ust. 1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].
2. Dodatkowe alokacje 15 % środków z EFRR i – w stosownych przypadkach – instrumentów finansowania zewnętrznego Unii w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna na każdy program Interreg w komponentach 1, 2 i 3 przydziela się na cel szczegółowy Interreg „lepszé zarządzanie Interreg” lub na zewnętrzny cel szczegółowy Interreg „bezpieczniejsza i lepiej chroniona Europa”.

3. W przypadku gdy program Interreg w komponencie 2A wspiera strategię makroregionalną, łączne alokacje środków z EFRR i – w stosownych przypadkach – z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna zostają przeznaczone na realizację celów tej strategii.
4. W przypadku gdy program Interreg w komponencie 2B wspiera strategię makroregionalną lub strategię na rzecz basenu morskiego, co najmniej 70 % łącznych alokacji środków z EFRR i – w stosownych przypadkach – z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna zostaje przeznaczonych na realizację celów tej strategii.
5. W odniesieniu do programów Interreg w komponencie 4 łączne alokacje środków z EFRR i – w stosownych przypadkach – z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna przydziela się na cel szczegółowy Interreg „lepsze zarządzanie Interreg”.

ROZDZIAŁ III

Programowanie

SEKCJA I

PRZYGOTOWANIE, ZATWIERDZENIE I ZMIANA PROGRAMÓW INTERREG

Artykuł 16

Przygotowywanie i przedkładanie programów Interreg

1. Cel „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) jest realizowany za pomocą programów Interreg objętych zarządzaniem dzielonym z wyjątkiem komponentu 3, który może zostać zrealizowany jako całość lub częściowo w ramach zarządzania pośredniego, oraz komponentu 5, który jest realizowany w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego.
2. W odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. uczestniczące państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie przygotowują program Interreg zgodnie ze wzorem zamieszczonym w załączniku.
3. Uczestniczące państwa członkowskie przygotowują program Interreg we współpracy z partnerami programu, o których mowa w art. [6] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

Uczestniczące państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie w stosownych przypadkach angażują również partnerów programu równoważnych z tymi, o których mowa w niniejszym artykule.
4. Państwo członkowskie, w którym mieści się przyszła instytucja zarządzająca, przedkłada program Interreg Komisji do dnia [data wejścia w życie plus dziewięć miesięcy] w imieniu wszystkich uczestniczących państw członkowskich oraz –

w stosownych przypadkach – państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich.

Państwo członkowskie, w którym mieści się przyszła instytucja zarządzająca, przedkłada jednak program Interreg obejmujący wsparcie z instrumentu finansowania zewnętrznego Unii nie później niż sześć miesięcy po przyjęciu przez Komisję odpowiedniego strategicznego dokumentu programowego na mocy art. 10 ust. 1 lub w razie takiej konieczności na mocy odpowiedniego aktu podstawowego dotyczącego jednego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii lub większej ich liczby.

5. Przed przedłożeniem programu Interreg Komisji uczestniczące państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie, potwierdzają na piśmie swoją zgodę na jego treść. Zgoda ta obejmuje również zobowiązanie wszystkich uczestniczących państw członkowskich i, w stosownych przypadkach, państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich, do zapewnienia współfinansowania niezbędnego do realizacji programu Interreg oraz, w stosownych przypadkach, zobowiązanie państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich do wniesienia wkładu finansowego.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego, w przypadku programów Interreg obejmujących regiony najbardziej oddalone i państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie, przed przedstawieniem programów Interreg Komisji dane państwa członkowskie zasięgają opinii właściwych państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich. W takim przypadku zgoda na treść programów Interreg i ewentualny wkład państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich może również być wyrażona w formalnie zatwierdzonym protokole z posiedzeń konsultacyjnych z państwami trzecimi, krajami partnerskimi lub krajami i terytoriami zamorskimi lub obrad organizacji współpracy regionalnej.

6. Zgodnie z art. 62 Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych wprowadzających zmiany w załączniku w celu wprowadzenia dostosowań do zmian pojawiających się w okresie programowania w przypadku elementów innych niż istotne.

Artykuł 17

Treść programów Interreg

1. W każdym programie Interreg określa się wspólną strategię dotyczącą wkładu programu do celów polityki określonych w art. [4 ust.1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] oraz do celów szczegółowych Interreg określonych w art. 14 ust. 4 i 5 tego rozporządzenia oraz dotyczącą informowania o jego rezultatach.
2. Każdy program Interreg składa się z priorytetów.

Każdy priorytet odpowiada pojedynczemu celowi polityki lub – w stosownych przypadkach – odpowiednio jednemu lub obu celom szczegółowym Interreg lub pomocy technicznej. Priorytet odpowiadający danemu celowi polityki lub – w stosownych przypadkach – odpowiednio jednemu lub obu celom szczegółowym

Interreg składa się z jednego lub większej liczby celów szczegółowych. Do tego samego celu polityki lub celu szczegółowego Interreg może odnosić się więcej niż jeden priorytet.

3. W należycie uzasadnionych przypadkach oraz po uzgodnieniu z Komisją, w celu zwiększenia skuteczności realizacji programu oraz umożliwienia realizacji operacji na dużą skalę, dane państwo członkowskie może podjąć decyzję o przeniesieniu do programów Interreg do [x] % kwoty z EFRR przydzielonej na odpowiedni program w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego” dla tego samego regionu. Przesunięta kwota stanowi osobny priorytet lub osobne priorytety.
4. Każdy program Interreg określa:
 - a) obszar objęty programem (wraz z mapą tego obszaru stanowiącą osobny dokument);
 - b) podsumowanie głównych wspólnych wyzwań przy uwzględnieniu:
 - (i) różnic społecznych, gospodarczych i terytorialnych;
 - (ii) wspólnych potrzeb w zakresie inwestycji i komplementarności z innymi formami wsparcia;
 - (iii) wniosków z dotychczasowych doświadczeń;
 - (iv) strategii makroregionalnych oraz strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub częściowo wchodzi w zakres jednej lub większej liczby strategii;
 - c) uzasadnienie wyboru celów polityki oraz celów szczegółowych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia, z uwzględnieniem w stosownych przypadkach problemu brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej;
 - d) w odniesieniu do każdego priorytetu, z wyjątkiem pomocy technicznej, cele szczegółowe;
 - e) w odniesieniu do poszczególnych celów szczegółowych:
 - (i) powiązane rodzaje działań, w tym wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym oraz ich zakładany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego w stosownych przypadkach;
 - (ii) wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu wraz z odnośnymi celami pośrednimi i celami końcowymi;
 - (iii) główne grupy docelowe;
 - (iv) szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju

lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych;

- (v) planowane wykorzystanie instrumentów finansowych;
 - (vi) orientacyjny podział zaprogramowanych środków według rodzaju interwencji.
- f) w odniesieniu do priorytetu pomocy technicznej, planowane wykorzystanie zgodnie z art.[30], [31] i [32] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] oraz odpowiednie rodzaje interwencji;
- g) plan finansowy zawierający następujące tabele (bez podziału na państwa członkowskie, państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie, o ile nie określono w nim inaczej):
- (i) tabelę określającą łączne alokacje finansowe dla EFRR i, w stosownych przypadkach, dla każdego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii w odniesieniu do całego okresu programowania i według roku;
 - (ii) tabelę określającą łączne alokacje finansowe dla każdego z priorytetów EFRR i – w stosownych przypadkach – każdego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii oraz współfinansowania krajowego oraz wyjaśniającą, czy współfinansowanie krajowe składa się z współfinansowania publicznego i prywatnego;
- h) działania podejmowane w celu zaangażowania właściwych partnerów programu, o których mowa w art. [6] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], w przygotowanie programu Interreg, oraz rolę tych partnerów programu w realizacji, monitorowaniu i ocenie tego programu;
- i) zakładane podejście do informowania o programie Interreg i jego eksponowania poprzez określenie jego celów, grup docelowych, kanałów komunikacyjnych, zasięgu w mediach społecznościowych, planowanego budżetu i odnośnych wskaźników monitorowania i oceny.

5. Informacje, o których mowa w ust. 4, podaje się następująco:

- a) w przypadku tabeli, o których mowa w lit. g), oraz w odniesieniu do wsparcia z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii, fundusze te określone są następująco:
 - (i) w przypadku zewnętrznych transgranicznych programów Interreg wspieranych przez IPA III oraz ISRWM jako jedna kwota („IPA III – współpraca transgraniczna” lub „Współpraca transgraniczna w sąsiedztwie”) łącząca wkład z [działu 2 „Spójność i wartości”, podpułap „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”] oraz [działu 6 „Sąsiedztwo i świat”];
 - (ii) w przypadku komponentów 2 i 4 programów Interreg wspieranych z IPA III, ISRWM lub PKTZ jako jedna kwota („fundusze Interreg”) łącząca wkład z [działu 2] oraz [działu 6] lub w podziale na instrument

finansowy „EFRR”, „IPA III”, „ISRWM” i „PKTZ”, na podstawie wyboru dokonanego przez partnerów programu;

(iii) w przypadku komponentu 2 programów Interreg wspieranych z PKTZ w podziale na instrument finansowy („EFRR” i „PKTZ Grenlandia”);

(iv) w przypadku komponentu 3 programów Interreg wspieranych z ISRWM i PKTZ w podziale na instrument finansowy (odpowiednio „EFRR”, „ISRWM” i „PKTZ”).

b) tabela, o której mowa w ust. 4 lit. g) ppkt (ii), zawiera kwoty wyłącznie na lata 2021–2025.

6. W odniesieniu do ust. 4 lit. e) ppkt (vi) i lit. f), rodzaje interwencji opierają się na nomenklaturze określonej w załączniku [I] do rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

7. W ramach programu Interreg:

a) określa się instytucję zarządzającą, instytucję audytową i organ otrzymujący płatności od Komisji;

b) ustanawia się procedurę utworzenia wspólnego sekretariatu;

c) dokonuje się podziału odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz – w stosownych przypadkach – państwami trzecimi, krajami partnerskimi lub krajami i terytoriami zamorskimi w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję.

8. Instytucja zarządzająca informuje Komisję o wszelkich zmianach w informacjach, o których mowa w ust. 7 lit. a), bez konieczności wprowadzania zmian do programu.

9. W drodze odstępstwa od ust. 4, treść komponentu 4 programów Interreg jest dostosowywana do szczególnego charakteru tych programów Interreg, przede wszystkim w następujący sposób:

a) nie wymaga się informacji, o których mowa w lit. a);

b) informacje wymagane na mocy lit. b) i h) podaje się w formie streszczenia;

c) w odniesieniu do każdego celu szczegółowego w ramach jakiegokolwiek priorytetu innego niż pomoc techniczna, podaje się następujące informacje:

(i) definicję pojedynczego beneficjenta lub ograniczony wykaz beneficjentów i procedurę przyznawania środków;

(ii) odnośny wykaz działań i ich zakładany wkład do celów szczegółowych;

(iii) wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu wraz z odnośnymi celami pośrednimi i celami końcowymi;

(iv) główne grupy docelowe;

- (v) orientacyjny podział zaprogramowanych środków według rodzaju interwencji.

Artykuł 18

Zatwierdzanie programów Interreg

1. Komisja ocenia każdy program Interreg oraz jego zgodność z rozporządzeniem (UE) [nowe RWP], rozporządzeniem (UE) [nowe EFRR] oraz niniejszym rozporządzeniem jak również, w przypadku wsparcia z instrumentu finansowania zewnętrznego Unii, w stosownych przypadkach, jego spójność z wieloletnim dokumentem strategicznym podstawie art.10 ust.1 lub odpowiednimi ramami programowania strategicznego na podstawie aktów podstawowych jednego instrumentu lub większej liczby tych instrumentów.
2. Komisja może zgłosić swoje uwagi w ciągu trzech miesięcy od daty przedłożenia programu Interreg przez państwo członkowskie, w którym mieści się przyszła instytucja zarządzająca.
3. Uczestniczące państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie poddają przeglądowi program Interreg z uwzględnieniem uwag Komisji.
4. Komisja przyjmuje decyzję w sprawie zatwierdzenia programu Interreg w drodze aktu wykonawczego nie później niż w terminie sześciu miesięcy od daty przedłożenia programu przez państwo członkowskie, w którym mieści się przyszła instytucja zarządzająca.
5. W przypadku zewnętrznych programów transgranicznych Interreg, Komisja przyjmuje swoje decyzje zgodnie z ust. 4 po zasięgnięciu opinii „Komitetu IPA III” zgodnie z art. [16] rozporządzenia (UE) [IPA III] oraz „Komitetu Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej” zgodnie z art.[36] rozporządzenia (UE) [ISRWM].

Artykuł 19

Wprowadzanie zmian do programów Interreg

1. Państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca, może przedłożyć uzasadniony wniosek o zmiany w programie Interreg wraz ze zmienionym programem, opisującym zakładany wpływ takich zmian na osiągnięcie celów.
2. Komisja ocenia zgodność wprowadzonych zmian z rozporządzeniem (UE) [nowe RWP], rozporządzeniem (UE) [nowe EFRR] oraz niniejszym rozporządzeniem i może zgłosić uwagi w terminie 3 miesięcy od przedłożenia zmienionego programu.
3. Uczestniczące państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie poprawiają zmieniony program z uwzględnieniem uwag Komisji.

4. Komisja zatwierdza zmiany w programie Interreg nie później niż sześć miesięcy po ich przedłożeniu przez państwo członkowskie.
5. W okresie programowania państwo członkowskie może dokonać przesunięcia kwoty wynoszącej do 5 % początkowej alokacji dla danego priorytetu i nie więcej niż 3 % budżetu programu na rzecz innego priorytetu tego samego programu Interreg.

Takie przesunięcia nie mają wpływu na poprzednie lata.

Uważa się je za nieistotne i nie wymagają one decyzji Komisji w sprawie zmiany programu Interreg. Muszą one jednak być zgodne ze wszystkimi wymogami regulacyjnymi. Instytucja zarządzająca przedkłada Komisji zmienioną tabelę, o której mowa w art. 17 ust. 4 lit. g) ppkt (ii).

6. Zatwierdzenie przez Komisję nie jest wymagane w przypadku korekt o czysto typograficznym lub redakcyjnym charakterze, które nie mają wpływu na wdrażanie programu Interreg. Instytucja zarządzająca informuje Komisję o takich korektach.

SEKCJA II

ROZWÓJ TERYTORIALNY

Artykuł 20

Zintegrowany rozwój terytorialny

W przypadku programów Interreg właściwymi organami lub instytucjami miejskimi, lokalnymi lub innymi organami lub instytucjami terytorialnymi odpowiadającymi za opracowanie terytorialnych lub lokalnych strategii rozwoju wymienionych w art.[22] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] lub za wybór operacji wspieranych w ramach tych strategii, o których mowa w art.[24 ust. 4] tego rozporządzenia lub w obu tych przypadkach są transgraniczne podmioty prawne albo EUWT.

Transgraniczny podmiot prawny lub EUWT wdrażające zintegrowane inwestycje terytorialne na mocy art.[24] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] lub inne narzędzia terytorialne na mocy art.[22] lit. c) tego rozporządzenia może być również jedynym beneficjentem zgodnie z art. 23 ust. 5 niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że istnieje rozdzielność funkcji w ramach transgranicznego podmiotu prawnego lub EUWT.

Artykuł 21

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność na mocy art.[22] lit. b) rozporządzenia (UE) [nowe RWP] może być realizowany w ramach programów Interreg pod warunkiem, że odpowiednie lokalne grupy działania składają się z przedstawicieli publicznych i prywatnych lokalnych interesów społeczno-gospodarczych i w których to grupach żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji, oraz z przedstawicieli przynajmniej dwóch państw uczestniczących, z których przynajmniej jedno jest państwem członkowskim.

SEKCJA III

OPERACJE I FUNDUSZ MAŁYCH PROJEKTÓW

Artykuł 22 **Wybór operacji Interreg**

1. Operacje Interreg są wybierane zgodnie ze strategią i celami programu przez komitet monitorujący ustanowiony zgodnie z art. 27.

Przedmiotowy komitet monitorujący może ustanowić jeden komitet sterujący, lub w szczególności w przypadku podprogramów, większą ich liczbę. Komitety te działają na jego odpowiedzialność w zakresie wyboru operacji.

W przypadku gdy całość lub część operacji jest wdrażana poza obszarem programu [w Unii lub poza nią], wybór tej operacji wymaga wyraźnej zgody instytucji zarządzającej w komitecie monitorującym lub, w stosownych przypadkach, komitetu sterującego.

2. W przypadku wyboru operacji, komitet monitorujący lub, w stosownych przypadkach, komitet sterujący określa i stosuje kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasady zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i 191 ust. 1 TFUE.

Przedmiotowe kryteria i procedury zapewniają priorytetowy wybór operacji, które maksymalizują wkład funduszy unijnych w realizację celów programu Interreg oraz realizują wymiar współpracy operacji realizowanych w ramach programów Interreg, jak określono w art. 23 ust. 1 i 4.

3. Instytucja zarządzająca konsultuje się z Komisją i uwzględnia jej uwagi przed przekazaniem wstępnych kryteriów kwalifikacji komitetowi monitorującemu lub, w stosownych przypadkach, komitetowi sterującemu. Taka sama procedura ma zastosowanie do wszystkich późniejszych zmian tych kryteriów.

4. Podczas wyboru operacji komitet monitorujący lub – w stosownych przypadkach – komitet sterujący:

- a) zapewnia, że wybrane operacje są zgodne z programem Interreg i skutecznie przyczyniają się do realizacji jego celów szczegółowych;
- b) zapewnia, że wybrane operacje nie są sprzeczne z odpowiednimi strategiami ustanowionymi na podstawie art.10 ust. 1 lub ustanowionymi dla jednego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii lub większej ich liczby;
- c) zapewnia, że wybrane operacje stanowią najkorzystniejszą relację między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami;
- d) sprawdza, czy beneficjent posiada niezbędne środki i mechanizmy finansowe, aby pokryć koszty eksploatacji i utrzymania;

- e) zapewnia, że wybrane operacje objęte zakresem stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE³⁶ podlegają ocenie oddziaływania na środowisko lub kontroli przesiewowej na podstawie wymogów tej dyrektywy, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE³⁷;
 - f) upewnia się, że jeżeli operacje rozpoczęły się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie do instytucji zarządzającej, przestrzegano obowiązujących przepisów dotyczących danych operacji;
 - g) zapewnia, że wybrane operacje wchodzą w zakres odpowiedniego funduszu Interreg i są przypisane do danego rodzaju interwencji;
 - h) zapewnia, że operacje nie obejmują działań, które stanowiły część operacji podlegającej przeniesieniu zgodnie z art. [60] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] lub które stanowiłyby przeniesienie działalności produkcyjnej zgodnie z [art. 59 ust. 1 lit. a)] tego rozporządzenia;
 - i) zapewnia, że wybranych operacji nie dotyczy uzasadniona opinia Komisji w sprawie uchybienia zobowiązaniom na mocy art. 258 TFUE, która kwestionuje legalność i prawidłowość wydatków lub realizacji operacji;
 - j) zapewnia, że inwestycje w infrastrukturę o oczekiwanym okresie żywotności co najmniej pięciu lat obejmują kwestie uodparniania na klimat.
5. Komitet monitorujący, lub – w stosownych przypadkach – komitet sterujący zatwierdza metodologię i kryteria wykorzystywane do wyboru operacji Interreg, w tym wszelkie zmiany w nich wprowadzone, bez uszczerbku dla [art. 27 ust. 3 lit. b)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] w odniesieniu do rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz art. 24 niniejszego rozporządzenia
6. W odniesieniu do każdej operacji Interreg instytucja zarządzająca przedkłada wiodącemu lub jednemu partnerowi dokument określający warunki wsparcia tej operacji Interreg, w tym szczególne wymogi dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w jej ramach, jej plan finansowy, termin wykonania oraz – w stosownych przypadkach – metodę obliczania kosztów operacji oraz warunki płatności dotacji.

Dokument ten określa również zobowiązania wiodącego partnera w odniesieniu do odzyskiwania środków zgodnie z art. 50. Zobowiązania te określa komitet monitorujący. Wiodący partner, którego siedziba znajduje się w państwie członkowskim, państwie trzecim, kraju partnerskim lub kraju i terytorium zamorskim innym niż państwo lub kraj partnera, nie jest jednak zobowiązany do odzyskiwania środków za pomocą procedury sądowej.

³⁶ Dyrektywa 2011/92/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).

³⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE (Dz.U. L 124 z 25.4.2014, s. 1).

Artykuł 23

Partnerstwo w ramach operacji Interreg

1. Operacje wybrane w ramach komponentów 1, 2 oraz 3 obejmują beneficjentów z co najmniej dwóch państw uczestniczących, z których co najmniej jeden jest beneficjentem z państwa członkowskiego.

Beneficjenci otrzymujący wsparcie z funduszu Interreg oraz partnerzy, którzy nie otrzymują wsparcia finansowego w ramach tych funduszy (beneficjenci i partnerzy, zwani dalej „partnerami”) stanowią partnerstwo w ramach operacji Interreg.

2. Operacja Interreg może być realizowana w jednym kraju, pod warunkiem że jej wpływ na obszar programu oraz korzyści, które ten obszar odniesie są opisane we wniosku dotyczącym operacji.
3. Ustęp 1 nie ma zastosowania do operacji w ramach programu PEACE PLUS, w których wsparcie z programu przeznaczone jest na rzecz pokoju i pojednania.
4. Partnerzy współpracują podczas opracowywania, realizacji, finansowania oraz zatrudniania personelu operacji Interreg.

W przypadku operacji w ramach komponentu 3 programów Interreg, partnerzy z regionów najbardziej oddalonych oraz państw trzecich, krajów członkowskich oraz krajów i terytoriów zamorskich są zobowiązani do współpracy jedynie w trzech z czterech wymiarów współpracy wymienionych w akapicie pierwszym.

5. W przypadku gdy w ramach operacji współpracuje dwóch lub większa liczba partnerów, wszyscy partnerzy wyznaczają jednego spośród nich na partnera wiodącego.
6. Transgraniczny podmiot prawny lub EUWT może być jedynym partnerem w operacji Interreg w ramach komponentów 1, 2 i 3 programów Interreg, pod warunkiem że ich członkami są partnerzy z przynajmniej dwóch państw uczestniczących.

W przypadku komponentu 4 programów Interreg, w skład transgranicznego podmiotu prawnego lub EUWT wchodzi członkowie z przynajmniej trzech państw uczestniczących.

Podmiot prawny, wdrażający instrument finansowy lub fundusz funduszy, może być jedynym partnerem w operacji Interreg, do którego nie mają zastosowania wymogi dotyczące jego składu, ustanowione w ust. 1.

7. Jedyny partner musi być zarejestrowany w państwie członkowskim uczestniczącym w programie Interreg.

Może być on jednak zarejestrowany w państwie członkowskim, które nie uczestniczy w tym programie, pod warunkiem że spełnione są warunki określone w art. 23.

Artykuł 24
Fundusze małych projektów

1. Wkład z EFRR lub, w stosownych przypadkach, instrumentu finansowania zewnętrznego Unii do funduszu małych projektów w ramach programu Interreg nie może przekraczać 20 000 000 EUR lub 15 % łącznej kwoty alokacji programu Interreg, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa.

Ostateczni odbiorcy w ramach funduszu małych projektów otrzymują wsparcie z EFRR lub – w stosownych przypadkach – instrumentów finansowania zewnętrznego Unii poprzez beneficjenta i wdrażają małe projekty w ramach tego funduszu małych projektów („małe projekty”).

2. Beneficjentem funduszu małych projektów jest transgraniczny podmiot prawny lub EUWT.
3. W dokumencie opisującym warunki wsparcia funduszu małych projektów oprócz elementów ustanowionych w art. 22 ust. 6 określa się elementy niezbędne do zapewnienia, że beneficjent:
 - a) ustanowił niedyskryminującą i przejrzystą procedurę wyboru;
 - b) stosuje obiektywne kryteria wyboru małych projektów, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów;
 - c) przeprowadza oceny wniosków o wsparcie;
 - d) wybiera projekty i ustala kwotę wsparcia dla każdego małego projektu;
 - e) odpowiada za realizację operacji oraz dysponuje wszystkimi dokumentami potwierdzającymi wymaganymi do przeprowadzenia ścieżki audytu zgodnie z załącznikiem [XI] rozporządzenia (UE) [nowe RWP];
 - f) udostępnia opinii publicznej wykaz ostatecznych odbiorców, którzy odnoszą korzyści z operacji.

Beneficjent zapewnia przestrzeganie przez ostatecznych odbiorców wymogów określonych w art. 35.

4. Wybór małych projektów nie stanowi przekazania zadań instytucji zarządzającej do instytucji pośredniczącej zgodnie z art. [65 ust. 3] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].
5. Koszty personelu i koszty pośrednie na szczeblu beneficjenta dotyczące zarządzania funduszem małych projektów nie mogą przekraczać 20 % łącznej kwoty kosztów kwalifikowalnych danego funduszu małych projektów.
6. W przypadku gdy całkowity wkład publiczny do małego projektu nie przekracza kwoty 100 000 EUR, wkład przyznany z EFRR lub – w stosownych przypadkach – instrumentu finansowania zewnętrznego Unii przyjmuje formę kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek ryczałtowych, z wyjątkiem projektów, których wsparcie stanowi pomoc państwa.

W przypadku stosowania finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, kategorie kosztów, do których stosuje się daną stawkę ryczałtową, mogą podlegać zwrotowi zgodnie z [art. 48 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

Artykuł 25 **Zadania partnera wiodącego**

1. Partner wiodący:
 - a) zawiera z innymi partnerami porozumienie obejmujące ustalenia, które zapewniają, między innymi, należyte zarządzanie środkami z danego funduszu Unii przeznaczonymi na operację Interreg, w tym ustalenia dotyczące odzyskania nienależnie wypłaconych kwot;
 - b) przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zapewnienie realizacji całej operacji Interreg;
 - c) zapewnia, by wydatki przedstawione przez wszystkich partnerów były poniesione na realizację operacji Interreg i odpowiadały działaniom uzgodnionym między wszystkimi partnerami oraz by były zgodne z dokumentem przedstawionym przez instytucję zarządzającą zgodnie z art. 22 ust. 6.
2. Jeżeli nie przewidziano inaczej w ustaleniach zawartych zgodnie z ust. 1 lit. a), partner wiodący zapewnia, by pozostali partnerzy otrzymali całkowitą kwotę wkładu z danego funduszu Unii możliwie najszybciej i w całości. Nie potrąca się ani nie wstrzymuje się żadnych kwot, ani też nie nakłada się żadnych opłat szczególnych ani innych opłat o równoważnym skutku, które powodowałyby zmniejszenie tej kwoty dla innych partnerów.
3. Każdy beneficjent w państwie członkowskim, państwie trzecim, kraju partnerskim lub kraju i terytorium zamorskim uczestniczący w programie Interreg może zostać partnerem wiodącym.

Państwa członkowskie, państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg mogą jednak ustalić, że partner nieotrzymujący wsparcia z EFRR lub instrumentu finansowania zewnętrznego Unii może zostać partnerem wiodącym.

SEKCJA IV **POMOC TECHNICZNA**

Artykuł 26 **Pomoc techniczna**

1. W stosownych przypadkach pomoc techniczna dla każdego programu Interreg jest zwracana według stawki ryczałtowej przez zastosowanie wartości procentowych

określonych w ust. 2 do wydatków kwalifikowalnych zawartych w każdym wniosku o płatność zgodnie z [art. 85 ust. 3 lit. a) lub c)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

2. Wartość procentowa EFRR oraz instrumentów finansowania zewnętrznego Unii dotycząca zwrotu kosztów pomocy technicznej jest następująca:
 - a) w przypadku wewnętrznych programów współpracy transgranicznej Interreg wspieranych ze środków EFRR: 6 %;
 - b) w przypadku zewnętrznych programów transgranicznych Interreg wspieranych ze środków IPA III – współpraca transgraniczna lub ISRWM – współpraca transgraniczna: 10 %;
 - c) w przypadku komponentu 2, 3 i 4 programów Interreg zarówno w odniesieniu do EFRR jak i – w stosownych przypadkach – instrumentów finansowania zewnętrznego Unii: 7 %.
3. W przypadku programów Interreg, na które całkowita alokacja wynosi między 30 000 000 EUR a 50 000 000 EUR, kwota będąca rezultatem zastosowania wartości procentowej na pomoc techniczną jest zwiększana o dodatkową kwotę 500 000 EUR. Komisja dodaje tę kwotę do pierwszej płatności okresowej.
4. W przypadku programów Interreg, na które całkowita alokacja wynosi mniej niż 30 000 000 EUR, kwota przeznaczona na pomoc techniczną, wyrażona w EUR, oraz odpowiednia wartość procentowa określane są w decyzji Komisji zatwierdzającej dany program Interreg.

ROZDZIAŁ IV

Monitorowanie, ocena i komunikacja

SEKCJA I

MONITOROWANIE

Artykuł 27

Komitet monitorujący

1. Państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w tym programie powołują, w porozumieniu z instytucją zarządzającą, komitet monitorujący realizację danego programu Interreg („komitet monitorujący”) w terminie trzech miesięcy od daty powiadomienia państw członkowskich o decyzji Komisji dotyczącej przyjęcia programu Interreg.
2. Komitetowi monitorującemu przewodniczy przedstawiciel państwa członkowskiego, w którym mieści się instytucja zarządzająca, lub instytucji zarządzającej.

W przypadku gdy regulamin wewnętrzny komitetu monitorującego przewiduje rotacyjne przewodnictwo, komitetowi monitorującemu może przewodniczyć

przedstawiciel państwa trzeciego, kraju partnerskiego lub kraju i terytorium zamorskiego, a wiceprzewodniczącym może zostać przedstawiciel państwa członkowskiego lub instytucji zarządzającej i *vice-versa*.

3. Każdy członek komitetu monitorującego ma prawo głosu.
4. Każdy komitet monitorujący przyjmuje swój regulamin wewnętrzny podczas swojego pierwszego posiedzenia.

Postanowienia regulaminu wewnętrznego komitetu monitorującego oraz – w stosownych przypadkach – komitetu sterującego muszą zapobiegać wszelkim sytuacjom konfliktu interesów podczas wyboru operacji Interreg.

5. Komitet monitorujący zbiera się co najmniej raz w roku i dokonuje przeglądu wszystkich kwestii mających wpływ na postępy w osiągnięciu celów programu.
6. Instytucja zarządzająca publikuje regulamin wewnętrzny komitetu monitorującego i wszystkie dane i informacje wymieniane z komitetem monitorującym na stronie internetowej, o której mowa w art. 35 ust. 2.

Artykuł 28

Skład komitetu monitorującego

1. Skład komitetu monitorującego każdego programu Interreg uzgadniany jest przez państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w tym programie; gwarantuje on wyważoną reprezentację odpowiednich organów, instytucji pośredniczących oraz przedstawicieli partnerów programu, o których mowa w art.[6] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], z państw członkowskich, państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich.

Skład komitetu monitorującego uwzględnia liczbę uczestniczących państw członkowskich, państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich uczestniczących w danym programie Interreg.

W skład komitetu monitorującego wchodzi również przedstawiciele organów powołanych wspólnie na całym obszarze programu lub na jego części, w tym EUWT.

2. Instytucja zarządzająca publikuje wykaz członków komitetu monitorującego na stronie internetowej, o której mowa w art. 35 ust.2.
3. Przedstawiciele Komisji uczestniczą w pracach komitetu monitorującego, pełniąc rolę doradcą.

Artykuł 29

Funkcje komitetu monitorującego

1. Komitet monitorujący bada:

- a) postępy w realizacji programu i osiągnięciu celów pośrednich i celów końcowych programu Interreg;
 - b) wszelkie kwestie mające wpływ na wyniki programu Interreg i środki podjęte w celu zaradzenia tym kwestiom;
 - c) w odniesieniu do instrumentów finansowych, elementy oceny *ex ante* wymienione w art. [52 ust. 3] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] i dokument strategiczny, o którym mowa w art. [53 ust. 2] tego rozporządzenia;
 - d) postępy w dokonywaniu ocen, sporządzaniu sprawozdań podsumowujących oceny i w działaniach następczych podjętych w związku z ustaleniami;
 - e) realizację działań w zakresie komunikacji i eksponowania;
 - f) postępy w realizacji operacji Interreg o znaczeniu strategicznym oraz, w stosownych przypadkach, dużych projektów infrastrukturalnych;
 - g) w stosownych przypadkach postępy w budowaniu zdolności administracyjnych instytucji publicznych i beneficjentów.
2. Oprócz swoich zadań związanych z wyborem operacji, wymienionych w art. 22, komitet monitorujący zatwierdza:
- a) metodę i kryteria stosowane przy wyborze operacji, w tym wszelkie zmiany takiej metody i kryteriów, po konsultacjach z Komisją zgodnie z art. 22 ust. 2, nie naruszając przepisów [art. 27 ust. 3 lit. b), c) i d)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP];
 - b) plan oceny i wszelkie zmiany w tym planie;
 - c) wszelkie wnioski instytucji zarządzającej w sprawie zmian w programie Interreg, w tym w sprawie przesunięć zgodnie z art. 19 ust. 5.
 - d) końcowe sprawozdanie z realizacji celów.

Artykuł 30 **Przegląd**

1. Komisja może organizować przegląd w celu analizy wyników programów Interreg. Przegląd może zostać przeprowadzony w formie pisemnej.
2. Na wniosek Komisji instytucja zarządzająca w terminie jednego miesiąca przekazuje jej informacje dotyczące elementów wymienionych w art. 29 ust. 1, na temat:
- a) postępów w realizacji programu i osiągnięciu celów pośrednich i celów końcowych, wszelkich kwestii mających wpływ na wyniki danego programu Interreg oraz działań podjętych w celu zaradzenia im;
 - b) postępów w dokonywaniu ocen, sporządzaniu sprawozdań podsumowujących oceny i w działaniach następczych podjętych w związku z ustaleniami;

- c) postępów w budowaniu zdolności administracyjnych organów publicznych i beneficjentów.
3. Wyniki przeglądu zapisuje się w uzgodnionym protokole.
 4. Instytucja zarządzająca podejmuje działania następcze w związku z kwestiami podniesionymi przez Komisję i informuje ją o podjętych środkach w terminie trzech miesięcy.

Artykuł 31
Przekazywanie danych

1. Każda instytucja zarządzająca przekazuje Komisji drogą elektroniczną dane zbiorcze dotyczące poszczególnych programów Interreg do dnia 31 stycznia, 31 marca, 31 maja, 31 lipca, 30 września i 30 listopada każdego roku według wzoru podanego w załączniku [VII] do rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

Pierwsze przekazanie danych nastąpi do dnia 31 stycznia 2022 r., a ostatnie – do dnia 31 stycznia 2030 r.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są przekazywane dla poszczególnych priorytetów według celu szczegółowego i dotyczą:
 - a) liczby wybranych operacji Interreg, ich łącznego kosztu kwalifikowalnego, wkładu z danego funduszu Interreg i łącznych wydatków kwalifikowalnych zgłoszonych instytucji zarządzającej przez partnerów, w podziale według rodzaju interwencji;
 - b) wartości wskaźników rezultatu i wskaźników produktu dla wybranych operacji Interreg oraz wartości uzyskanych w wyniku operacji Interreg.
3. W przypadku instrumentów finansowych przekazywane są również dane dotyczące:
 - a) wydatków kwalifikowalnych w podziale według rodzaju produktu finansowego;
 - b) kwot kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie, zadeklarowanych jako wydatki kwalifikowalne;
 - c) kwot pozyskanych ze środków prywatnych i publicznych, uzupełniających środki pochodzące z funduszy, w podziale według rodzaju produktu finansowego;
 - d) odsetek oraz innych zysków generowanych przez wsparcie z funduszy Interreg na rzecz instrumentów finansowych, o których to odsetkach i zyskach mowa w art. 54 rozporządzenia (UE) [nowe RWP], oraz zwróconych środków związanych ze wsparciem z funduszy Interreg, o których to zwróconych środkach mowa w art. 56 tego rozporządzenia.
4. Dane przekazane zgodnie z niniejszym artykułem są aktualizowane na koniec każdego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym następuje ich przekazanie.

5. Instytucja zarządzająca publikuje wszystkie dane przekazane Komisji na stronie internetowej, o której mowa w art. 35 ust. 2.

Artykuł 32

Końcowe sprawozdanie z realizacji celów

1. Każda instytucja zarządzająca przedkłada Komisji końcowe sprawozdanie z realizacji celów danego programu Interreg do dnia 15 lutego 2031 r.

Końcowe sprawozdanie z realizacji celów przedkłada się przy użyciu wzoru ustanowionego zgodnie z art. [38 ust. 5] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

2. Końcowe sprawozdanie z realizacji celów zawiera ocenę osiągnięcia celów programu na podstawie elementów wymienionych w art. 29, z wyjątkiem informacji przekazywanych zgodnie z ust. 1 lit. c) tego artykułu.
3. Komisja analizuje końcowe sprawozdanie z realizacji celów i zgłasza instytucji zarządzającej wszelkie uwagi w terminie pięciu miesięcy od daty jego otrzymania. Jeżeli takie uwagi zostaną sformułowane, instytucja zarządzająca dostarcza wszelkich koniecznych informacji dotyczących tych uwag i, w stosownych przypadkach, w ciągu trzech miesięcy informuje Komisję o podjętych środkach. Komisja informuje państwo członkowskie o przyjęciu sprawozdania.
4. Instytucja zarządzająca publikuje końcowe sprawozdanie z realizacji celów na stronie internetowej, o której mowa w art. 35 ust. 2.

Artykuł 33

Wskaźniki dla celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg)

1. Wspólne wskaźniki produktu i rezultatu określone w załączniku [I] do rozporządzenia (UE) [nowe EFRR] oraz w stosownych przypadkach wskaźniki produktu i rezultatu specyficzne dla danego programu stosuje się zgodnie z art. [12 ust. 1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] oraz art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) oraz art. 31 ust. 2 lit. b) niniejszego rozporządzenia.
2. W przypadku wskaźników produktu wartość bazową ustala się na poziomie zero. Cele pośrednie określone na 2024 r. oraz cele końcowe wyznaczone na 2029 r. mają charakter kumulacyjny.

SEKCJA II OCENA I KOMUNIKACJA

Artykuł 34

Ocena podczas okresu programowania

1. Instytucja zarządzająca dokonuje oceny każdego programu Interreg. Każda ocena zawiera oszacowanie skuteczności programu, jego wydajności, przydatności,

spójności i europejskiej wartości dodanej w celu poprawy jakości opracowywania danego programu Interreg i jego realizacji.

2. Do dnia 30 czerwca 2029 r. instytucja zarządzająca dokonuje ponadto oceny każdego programu Interreg pod kątem oceny jego wpływu.
3. Instytucja zarządzająca powierza przeprowadzenie oceny funkcjonalnie niezależnym ekspertom.
4. Instytucja zarządzająca zapewnia niezbędne procedury generowania i gromadzenia danych koniecznych do dokonania oceny.
5. Instytucja zarządzająca sporządza plan oceny, który może obejmować więcej niż jeden program Interreg.
6. Instytucja zarządzająca przedkłada plan oceny komitetowi monitorującemu nie później niż rok po zatwierdzeniu programu Interreg.
7. Instytucja zarządzająca publikuje wszystkie wyniki ocen na stronie internetowej, o której mowa w art. 35 ust. 2.

Artykuł 35

Zakres odpowiedzialności instytucji zarządzających i partnerów w odniesieniu do przejrzystości oraz komunikacji

1. Każda instytucja zarządzająca wyznacza specjalistę ds. komunikacji dla każdego programu Interreg, za który odpowiada.
2. Instytucja zarządzająca zapewnia, aby w ciągu sześciu miesięcy od zatwierdzenia programu Interreg powstała strona internetowa udostępniająca informacje o każdym programie Interreg, za który odpowiada. Takie informacje opisują cele programu, dostępne możliwości finansowania i osiągnięcia.
3. Zastosowanie ma art.[44 ust. 2–7] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] dotyczący zakresu odpowiedzialności instytucji zarządzających.
4. Każdy partner operacji Interreg lub każdy podmiot wdrażający dany instrument finansowy podają informację o wsparciu z funduszu Interreg na rzecz operacji Interreg, w tym o środkach ponownie wykorzystanych na rzecz instrumentów finansowych zgodnie z art. [56] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], poprzez:
 - a) zamieszczenie na oficjalnej stronie internetowej partnera, o ile taka strona istnieje, krótkiego opisu operacji Interreg, proporcjonalnego do skali wsparcia udzielonego z funduszu Interreg, zawierającego jej cele i rezultaty, oraz podkreślającego wsparcie finansowe ze strony Unii;
 - b) umieszczenie oświadczenia podkreślającego wsparcie z funduszu Interreg w wyraźny sposób w dokumentach i materiałach informacyjnych dotyczących realizacji operacji Interreg, wykorzystywanych publicznie lub przeznaczonych dla uczestników;

- c) umieszczenie w miejscach publicznych tablic lub billboardów natychmiast po rozpoczęciu fizycznej realizacji operacji Interreg, obejmującej inwestycje rzeczowe lub zakup sprzętu o wartości powyżej 100 000 EUR;
- d) w przypadku operacji Interreg niewchodzących w zakres lit. c), umieszczenie w miejscach publicznych co najmniej jednego wydrukowanego plakatu lub elektronicznego wyświetlacza o wymiarze minimum A3, na którym znajdują się informacje o operacji Interreg, ze szczególnym naciskiem na informacje o wsparciu z funduszu Interreg;
- e) w przypadku operacji o znaczeniu strategicznym i operacji, których łączny koszt przekracza 10 000 000 EUR, zorganizowanie wydarzenia informacyjnego i terminowe zaangażowanie w nie Komisji i odpowiedzialnej instytucji zarządzającej.

Termin „Interreg” umieszcza się obok emblematu Unii zgodnie z art.[42] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

- 5. W przypadku funduszu małych projektów oraz instrumentów finansowych beneficjent zapewnia przestrzeganie przez ostatecznych odbiorców wymogów określonych w ust. 4 lit. c).
- 6. Jeżeli beneficjent nie spełnia swoich zobowiązań wynikających z art. [42] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] lub ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, państwo członkowskie może zastosować korektę finansową poprzez anulowanie do 5 % wsparcia z funduszy na daną operację.

ROZDZIAŁ V

Kwalifikowalność

Artykuł 36

Zasady kwalifikowalności wydatków

- 1. Całość lub część operacji Interreg może być realizowana poza terytorium państwa członkowskiego, w tym poza terytorium Unii, pod warunkiem że operacja Interreg przyczynia się do realizacji celów danego programu Interreg.
- 2. Bez uszczerbku dla zasad kwalifikowalności ustanowionych w art. [57–62] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], art.[4 i 6] rozporządzenia (UE) [nowe EFRR] lub w niniejszym rozdziale, w tym w aktach przyjętych na ich podstawie, uczestniczące państwa członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie ustanawiają na mocy wspólnej decyzji w Komitecie monitorującym dodatkowe przepisy dotyczące kwalifikowalności wydatków dla programu Interreg tylko w odniesieniu do kategorii wydatków, które nie są objęte zakresem wyżej wymienionych przepisów. Te dodatkowe przepisy mają zastosowanie do całego obszaru programu.

Jeżeli w programie Interreg wybrano operacje oparte na zaproszeniu do składania wniosków, te dodatkowe przepisy zostają jednak przyjęte przed opublikowaniem

pierwszego zaproszenia do składania wniosków. We wszystkich pozostałych przypadkach dodatkowe przepisy są przyjmowane przed dokonaniem wyboru pierwszych operacji.

3. Do spraw nieobjętych zasadami kwalifikowalności ustanowionymi w art. [57–62] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], art. [4 i 6] rozporządzenia (UE) [nowe EFRR] oraz w niniejszym rozdziale, w tym w aktach przyjętych na ich podstawie lub w przepisach ustanowionych zgodnie z ust. 4, mają zastosowanie przepisy krajowe państwa członkowskiego, w którym poniesiono wydatek, lub – w stosownych przypadkach – państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich, w których poniesiono wydatek.
4. W przypadku różnicy zdań między instytucją zarządzającą a instytucją audytową dotyczącej kwalifikowalności operacji Interreg wybranej w ramach danego programu Interreg, opinia instytucji zarządzającej ma decydujące znaczenie, z należytym uwzględnieniem opinii komitetu monitorującego.
5. Kraje i terytoria zamorskie nie spełniają kryteriów kwalifikowalności do wsparcia z EFRR w ramach programów Interreg, ale mogą uczestniczyć w tych programach na warunkach określonych w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 37

Przepisy ogólne dotyczące kwalifikowalności kategorii kosztów

1. Uczestniczące państwa członkowskie oraz – w stosownych przypadkach – państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie mogą w ramach komitetu monitorującego programu Interreg podjąć decyzję, iż wydatki objęte jedną lub większą liczbą kategorii, o których mowa w art. 38–43 nie spełniają kryteriów kwalifikowalności w ramach jednego priorytetu programu Interreg lub ich większej liczby.
2. Wszelkie wydatki kwalifikowalne zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, pokryte przez partnera Interreg lub w jego imieniu, dotyczą kosztów inicjowania lub inicjowania i realizacji operacji lub części operacji.
3. Następujące koszty nie stanowią kosztów kwalifikowalnych:
 - a) grzywny, kary pieniężne oraz wydatki związane ze sporami sądowymi;
 - b) koszty darowizn, z wyjątkiem darowizn o wartości nieprzekraczającej 50 EUR, jeśli mają związek z promocją, komunikacją, reklamą lub informacją;
 - c) koszty związane z wahaniami kursów wymiany walut obcych.

Artykuł 38

Koszty personelu

1. Koszty personelu składają się z kosztów zatrudnienia brutto personelu zatrudnionego przez partnera Interreg w jeden z następujących sposobów:
 - a) w pełnym wymiarze czasu pracy;

- b) w niepełnym wymiarze czasu pracy przy stałej liczbie godzin pracy w miesiącu;
- c) w niepełnym wymiarze czasu pracy z elastyczną liczbą godzin pracy w miesiącu lub
- d) na zasadzie pracy liczonej na godziny.

2. Koszty personelu są ograniczone do następujących elementów:

- a) wypłaty wynagrodzeń związanych z działaniami, których podmiot nie wykonywałby, gdyby nie realizowano danej operacji, określonych w umowie o pracę, decyzji o mianowaniu (zwanym dalej „dokumentami zatrudnienia”) lub przepisach prawa, odnoszących się do obowiązków określonych w opisie stanowiska pracy danego członka personelu;
- b) wszelkie inne koszty bezpośrednio związane z wypłatą wynagrodzeń, ponoszone i pokrywane przez pracodawcę, takie jak podatki od zatrudnienia i składki na zabezpieczenie społeczne, w tym emerytury i renty, objęte zakresem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004³⁸, pod warunkiem że:
 - (i) są określone w dokumencie zatrudnienia lub przepisach prawa;
 - (ii) są zgodne z prawodawstwem, na które powołuje się dokument zatrudnienia, oraz ze standardowymi praktykami w państwie lub organizacji, w której dany członek personelu rzeczywiście pracuje; oraz
 - (iii) nie podlegają odzyskaniu przez pracodawcę.

W odniesieniu do lit. a) płatności na rzecz osób fizycznych pracujących dla partnera Interreg na podstawie umowy innej niż umowa o pracę mogą być włączone do wypłaty wynagrodzeń, a taka umowa może być uznana za dokument zatrudnienia.

3. Koszty personelu mogą być refundowane:

- a) zgodnie z [art. 48 ust. 1 akapit pierwszy lit. a)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] (poświadczone dokumentem zatrudnienia lub paskiem płacowym); lub
- b) na podstawie uproszczonych form kosztów, jak określono w [art. 48 ust. 1 akapit pierwszy lit. b)–e)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP]; lub
- c) według stawki ryczałtowej zgodnie z [art. 50 ust. 1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

4. Koszty personelu dotyczące osób, które wykonują zlecenia dotyczące operacji w niepełnym wymiarze czasu pracy, są obliczane jako:

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1).

- a) stały odsetek kosztów zatrudnienia brutto zgodnie z [art. 50 ust. 2] rozporządzenia (UE) [nowe RWP]; lub
 - b) zmienny odsetek kosztów zatrudnienia brutto proporcjonalny do zmieniającej się z miesiąca na miesiąc liczby godzin przepracowanych przy danej operacji, na podstawie systemu rejestrowania pracy obejmującego 100 % czasu pracy danego pracownika.
5. W przypadku zleceń w niepełnym wymiarze czasu pracy, o których mowa w ust. 4 lit. b), zwrot kosztów personelu jest obliczany na podstawie stawki godzinowej ustalonej:
- a) w wyniku podzielenia miesięcznych kosztów zatrudnienia brutto przez przewidziany w dokumencie zatrudnienia miesięczny czas pracy wyrażony w godzinach; lub
 - b) w wyniku podzielenia ostatnich udokumentowanych rocznych kosztów zatrudnienia brutto przez 1 720 godzin zgodnie z [art. 50 ust. 2, 3 i 4] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].
6. W przypadku kosztów personelu dotyczących osób, które zgodnie z dokumentem zatrudnienia pracują na godziny, koszty te są kwalifikowalne przez zastosowanie liczby godzin rzeczywiście przepracowanych przy danej operacji do stawki godzinowej uzgodnionej w dokumencie zatrudnienia, na podstawie systemu rejestracji czasu pracy.

Artykuł 39

Koszty biurowe i administracyjne

Koszty biurowe i administracyjne są ograniczone do następujących elementów:

- a) czynsz za biuro;
- b) ubezpieczenie i podatki związane z budynkami, w których znajduje się personel, oraz z wyposażeniem biura (np. ubezpieczenie od pożaru, kradzieży);
- c) rachunki (np. za energię elektryczną, ogrzewanie, wodę);
- d) materiały biurowe;
- e) ogólna księgowość prowadzona w obrębie organizacji będącej beneficjentem;
- f) archiwa;
- g) konserwacja, sprzątanie i naprawy;
- h) bezpieczeństwo;
- i) systemy informatyczne;
- j) komunikacja (np. telefon, faks, internet, usługi pocztowe, wizytówki);

- k) opłaty bankowe za otwarcie konta i zarządzanie nim, jeśli wdrażanie operacji wymaga otwarcia osobnego rachunku bankowego;
- l) opłaty z tytułu transnarodowych transakcji finansowych.

Artykuł 40

Koszty podróży i zakwaterowania

1. Koszty podróży i zakwaterowania są ograniczone do następujących elementów:
 - a) koszty podróży (np. bilety, ubezpieczenie na podróż i ubezpieczenie samochodu, paliwo, przebieg, opłaty za przejazd i opłaty parkingowe);
 - b) koszty posiłków;
 - c) koszty zakwaterowania;
 - d) koszty wiz;
 - e) dietyienne,niezależnie od tego, czy takie koszty są ponoszone i opłacane na obszarze objętym programem, czy poza nim.
2. Żaden element wymieniony w ust. 1 lit. a)–d), pokrywany z dietyiennej nie jest refundowany dodatkowo oprócz dietyiennej.
3. Koszty podróży i zakwaterowania zewnętrznych ekspertów i dostawców usług są zaliczane do kosztów ekspertów zewnętrznych i kosztów usług zewnętrznych wymienionych w art. 41.
4. Bezpośrednie pokrycie wydatków na koszty, o których mowa w niniejszym artykule, przez pracownika beneficjenta jest poświadczane dowodem zwrotu tej kwoty przez beneficjenta temu pracownikowi.
5. Koszty podróży i zakwaterowania danej operacji można obliczać według stawki ryczałtowej w wysokości do 15 % kosztów bezpośrednich innych niż koszty bezpośrednie personelu tej operacji.

Artykuł 41

Koszty ekspertów zewnętrznych i koszty usług zewnętrznych

Koszty ekspertów zewnętrznych i koszty usług zewnętrznych są ograniczone do następujących usług i ekspertyz dostarczanych przez podmioty prawa publicznego lub prywatnego bądź osoby fizyczne, inne niż beneficjent danej operacji:

- a) opracowania lub badania (np. ewaluacje, strategie, dokumenty koncepcyjne, projekty, podręczniki);
- b) szkolenia;

- c) tłumaczenia;
- d) systemy informatyczne, opracowywanie, modyfikacja i aktualizacja stron internetowych;
- e) działania promocyjne i komunikacyjne, reklama i informacja związane z daną operacją lub programem współpracy;
- f) zarządzanie finansami;
- g) usługi związane z organizacją i realizacją imprez lub spotkań (w tym wynajem, catering lub tłumaczenie);
- h) uczestnictwo w wydarzeniach (np. opłaty rejestracyjne);
- i) opłaty za doradztwo prawne, opłaty notarialne, koszty ekspertów technicznych i finansowych, pozostałe opłaty za usługi doradcze i księgowo;
- j) prawa własności intelektualnej;
- k) weryfikacje na podstawie [art. 68 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] i art. 45 ust. 1 niniejszego rozporządzenia;
- l) koszty zadań w zakresie rachunkowości na poziomie programu na podstawie art. [70] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] i art. 46 niniejszego rozporządzenia;
- m) koszty audytu na poziomie programu na podstawie art. [72] i [75] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] i art. 47 i 48 niniejszego rozporządzenia;
- n) gwarancje udzielone przez banki lub inne instytucje finansowe, w przypadku gdy takie gwarancje są wymagane na podstawie prawa unijnego lub krajowego bądź dokumentu programowego przyjętego przez komitet monitorujący;
- o) podróż i zakwaterowanie ekspertów zewnętrznych, prelegentów, przewodniczących posiedzeń i dostawców usług;
- p) inne specyficzne ekspertyzy i usługi niezbędne do operacji.

Artykuł 42

Koszty wyposażenia

1. Koszty wyposażenia zakupionego, wynajmowanego lub dzierżawionego przez beneficjenta danej operacji, inne niż objęte art. 39, są ograniczone do następujących pozycji:
 - a) wyposażenie biurowe;
 - b) sprzęt komputerowy i oprogramowanie;
 - c) meble i instalacje;
 - d) sprzęt laboratoryjny;

- e) maszyny i urządzenia;
 - f) narzędzia lub przyrządy;
 - g) pojazdy;
 - h) inny sprzęt niezbędny do operacji.
2. Koszty zakupu sprzętu używanego mogą być kwalifikowalne pod następującymi warunkami:
- a) nie otrzymano innej pomocy na ten sprzęt z funduszy Interreg lub z funduszy wymienionych w [art. 1 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP];
 - b) jego cena nie przekracza ceny ogólnie przyjętej na rynku tych produktów;
 - c) sprzęt posiada właściwości techniczne niezbędne do operacji oraz odpowiada obowiązującym normom i standardom.

Artykuł 43
Koszty infrastruktury i robót

Koszty infrastruktury i robót są ograniczone do następujących pozycji:

- a) zakup gruntów zgodnie z [art. 58 ust. 1 lit. c)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP];
- b) pozwolenia na budowę;
- c) materiały budowlane;
- d) siła robocza;
- e) specjalistyczne interwencje (np. usługi oczyszczania gleby, usuwanie min).

ROZDZIAŁ VI

Instytucje programu Interreg, zarządzanie, kontrola i audyt

Artykuł 44
Instytucje programu Interreg

1. Państwa członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg określają, do celów art. [65] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], jedną instytucję zarządzającą i jedną instytucję audytową.
2. Instytucja zarządzająca i instytucja audytowa muszą być zlokalizowane w tym samym państwie członkowskim.

3. Jeżeli chodzi o program PEACE PLUS, Specjalny Organ ds. Programów UE, wskazany jako instytucja zarządzająca, uznaje się za zlokalizowany w państwie członkowskim.
4. Państwa członkowskie oraz w stosownych przypadkach państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg mogą wskazać EUWT jako instytucję zarządzającą tego programu.
5. W odniesieniu do programu Interreg w ramach komponentu 2B lub komponentu 1, jeżeli ten ostatni obejmuje długie granice z różnorodnymi wyzwaniami i potrzebami dotyczącymi rozwoju, państwa członkowskie oraz w stosownych przypadkach państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg mogą definiować obszary podprogramu.
6. Jeżeli instytucja zarządzająca wskazuje instytucję pośredniczącą w ramach programu Interreg zgodnie z art. [65 ust. 3] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], instytucja pośrednicząca realizuje te zadania w więcej niż jednym uczestniczącym państwie członkowskim lub, w stosownych przypadkach, w państwie trzecim, kraju partnerskim lub kraju i terytorium zamorskim.

Artykuł 45

Funkcje instytucji zarządzającej

1. Instytucja zarządzająca programu Interreg pełni funkcje określone w art. [66], [68] i [69] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] z wyjątkiem zadania wyboru operacji, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a) i art. 67, oraz płatności na rzecz beneficjentów, o których mowa w art. 68 ust. 1 lit. b). Funkcje te pełnione są na całym terytorium objętym tym programem, z zastrzeżeniem odstępstw określonych w rozdziale VIII niniejszego rozporządzenia.
2. Instytucja zarządzająca, po konsultacji z państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, z państwami trzecimi, krajami partnerskimi lub krajami i terytoriami zamorskimi uczestniczącymi w programie Interreg, tworzy wspólny sekretariat ze składem personalnym uwzględniającym partnerstwo w ramach programu.

Wspólny sekretariat wspomaga instytucję zarządzającą i komitet monitorujący w wykonywaniu ich funkcji. Wspólny sekretariat dostarcza również potencjalnym beneficjentom informacji o możliwościach finansowania w ramach programów Interreg oraz wspiera beneficjentów i partnerów w realizacji operacji.
3. W drodze odstępstwa od [art. 70 ust. 1 lit. c)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP], wydatki poniesione w innej walucie są przeliczane przez każdego partnera na euro, na podstawie miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały przedłożone do weryfikacji instytucji zarządzającej zgodnie z [art. 68 ust. 1 lit. a)] tego rozporządzenia.

Artykuł 46
Zadania w zakresie rachunkowości

1. Państwa członkowskie oraz w stosownych przypadkach państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg uzgadniają zasady wykonywania zadań w zakresie rachunkowości.
2. Zadania w zakresie rachunkowości obejmują zadania wymienione w [art. 70 ust. 1 lit. a) i b)] rozporządzenia [nowe RWP] oraz płatności dokonywane przez Komisję i, co do zasady, płatności na rzecz wiodącego partnera zgodnie z [art. 68 ust. 1 lit. b)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].

Artykuł 47
Funkcje instytucji audytowej

1. Instytucja audytowa programu Interreg pełni funkcje przewidziane w niniejszym artykule oraz w art. 48 na całym terytorium objętym danym programem Interreg, z zastrzeżeniem odstępstw określonych w rozdziale VIII.

Dowolne uczestniczące państwo członkowskie może jednak określić, w jakich przypadkach instytucji audytowej ma towarzyszyć audytor z tego uczestniczącego państwa członkowskiego.

2. Instytucja audytowa programu Interreg jest odpowiedzialna za przeprowadzanie audytów systemu i audytów operacji w celu zapewnienia Komisji niezależnego poświadczenia, że systemy zarządzania i kontroli funkcjonują skutecznie oraz że wydatki ujęte w sprawozdaniu finansowym przekazywanym Komisji są legalne i prawidłowe.
3. Jeżeli program Interreg jest włączony do populacji, z której Komisja wybiera wspólną próbę zgodnie z art. 48 ust. 1, instytucja audytowa przeprowadza audyty operacji wybranych przez Komisję w celu zapewnienia Komisji niezależnego poświadczenia, że systemy zarządzania i kontroli funkcjonują skutecznie.
4. Czynności audytowe prowadzone są zgodnie z uznanymi międzynarodowymi standardami audytu.
5. Instytucja audytowa sporządza i przedkłada Komisji – co roku do dnia 15 lutego następującego po zakończeniu roku obrachunkowego – roczną opinię z audytu zgodnie z [art. 63 ust. 7] rozporządzenia [FR-Omnibus] z zastosowaniem wzoru określonego w załączniku [XVI] do rozporządzenia (UE) [nowe RWP] oraz w oparciu o wszystkie przeprowadzone czynności audytowe, która to opinia obejmuje wszystkie z następujących elementów:
 - a) kompletność, prawdziwość i dokładność sprawozdań finansowych;
 - b) legalność i prawidłowość wydatków ujętych w sprawozdaniach przedłożonych Komisji;
 - c) system zarządzania i kontroli programu Interreg.

Jeżeli program Interreg jest włączony do populacji, z której Komisja wybiera próbę zgodnie z art. 48 ust. 1, roczna opinia z audytu obejmuje jedynie elementy, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) i c).

W wyjątkowych przypadkach Komisja może na wniosek państwa członkowskiego, w którym mieści się odpowiednia instytucja zarządzająca, przesunąć termin ustalony na dzień 15 lutego do dnia 1 marca.

6. Instytucja audytowa sporządza i przedkłada Komisji – każdego roku do dnia 15 lutego po zakończeniu roku obrachunkowego – roczne sprawozdanie z kontroli zgodnie z [art. 63 ust. 5 lit. b)] rozporządzenia [FR-Omnibus], korzystając ze wzoru określonego w załączniku [XVII] do rozporządzenia (UE) [nowe RWP], uzupełniające opinię z audytu przewidzianą w ust. 5 niniejszego artykułu oraz przedstawiające podsumowanie ustaleń, w tym analizę charakteru i zakresu wszelkich błędów i nieprawidłowości w systemach, proponowane i wdrożone działania naprawcze oraz łączny poziom błędu i poziom błędu resztowego w odniesieniu do wydatków ujętych w sprawozdaniach finansowych przedłożonych Komisji.
7. Jeżeli program Interreg jest włączony do populacji, z której Komisja wybiera próbę zgodnie z art. 48 ust. 1, instytucja audytowa sporządza roczne sprawozdanie z kontroli, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, spełniające wymogi określone w [art. 63 ust. 5 lit. b)] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus], sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku [XVII] do rozporządzenia (UE) [nowe RWP] i uzupełniające opinię z audytu przewidzianą w ust. 5 niniejszego artykułu.

W sprawozdaniu tym przedstawia się podsumowanie ustaleń, w tym analizę charakteru i zakresu błędów i nieprawidłowości w systemach, oraz proponowane i wdrożone działania naprawcze, wyniki audytów operacji przeprowadzonych przez instytucję audytową w odniesieniu do wspólnej próby, o której mowa w art. 48 ust. 1, oraz korekty finansowe zastosowane przez instytucje programu Interreg w odniesieniu do wszystkich poszczególnych nieprawidłowości wykrytych przez instytucję audytową w tych operacjach.

8. Instytucja audytowa przekazuje Komisji sprawozdania z audytu systemu niezwłocznie po zakończeniu wymaganego postępowania kontradiktoryjnego z podmiotami poddawanyymi audytowi.
9. Komisja i instytucja audytowa odbywają regularne spotkania, co najmniej raz w roku, o ile nie uzgodniono inaczej, w celu przeanalizowania strategii audytu, rocznego sprawozdania z kontroli i opinii z audytu, skoordynowania planów i metod audytu oraz wymiany poglądów na temat zagadnień związanych z ulepszaniem systemów zarządzania i kontroli.

Artykuł 48 **Audyt operacji**

1. Komisja wybiera wspólną próbę operacji (lub innych jednostek próby), z zastosowaniem statystycznej metody doboru próby, w odniesieniu do których przeprowadzony ma być audyt operacji przez instytucje audytowe programów

Interreg otrzymujących wsparcie z EFRR lub instrumentu finansowania zewnętrznego Unii, dla każdego roku obrachunkowego.

Wspólna próba musi być reprezentatywna dla wszystkich programów Interreg wchodzących w skład populacji.

Na potrzeby wyboru wspólnej próby Komisja może dokonać stratyfikacji grup programów Interreg w zależności od ich ryzyka szczególnego.

2. Instytucje programu przekazują Komisji informacje niezbędne do wyboru wspólnej próby najpóźniej do dnia 1 września po zakończeniu każdego roku obrachunkowego.

Informacje te przedkładane są w standardowym formacie elektronicznym oraz muszą być kompletne i zgodne z wydatkami zadeklarowanymi Komisji w odniesieniu do danego roku obrachunkowego.

3. Bez uszczerbku dla wymogu przeprowadzenia audytu, o którym mowa w art. 47 ust. 2, instytucje audytowe programów Interreg uwzględnionych we wspólnej próbie nie przeprowadzają dodatkowych audytów operacji w ramach tych programów, chyba że Komisja wystąpi o to zgodnie z ust. 8 niniejszego artykułu lub w przypadkach, w których instytucja audytowa zidentyfikowała ryzyko szczególne.
4. Komisja informuje instytucje audytowe właściwych programów Interreg, o wybranej wspólnej próbie w terminie umożliwiającym tym instytucjom przeprowadzenie audytów operacji, zasadniczo najpóźniej do dnia 1 października po zakończeniu każdego roku obrachunkowego.
5. Odpowiednie instytucje audytowe przekazują informacje o wynikach tych audytów oraz o wszystkich korektach finansowych wprowadzonych w odniesieniu do poszczególnych wykrytych nieprawidłowości, najpóźniej w rocznych sprawozdaniach z kontroli, które mają być przedłożone Komisji zgodnie z art. 47 ust. 6 i 7.
6. Po dokonaniu oceny wyników audytów operacji wybranych zgodnie z ust. 1 Komisja oblicza ogólny ekstrapolowany poziom błędu w odniesieniu do programów Interreg włączonych do populacji, z której wybrano wspólną próbę, na potrzeby własnej procedury poświadczenia zgodności.
7. Jeżeli ogólny ekstrapolowany poziom błędu, o którym mowa w ust. 6, przekracza 2 % łącznych wydatków zadeklarowanych w programach Interreg włączonych do populacji, z której wybrano wspólną próbę, Komisja oblicza ogólny poziom błędu resztowego, biorąc pod uwagę korekty finansowe zastosowane przez odpowiednie instytucje programu Interreg w odniesieniu do poszczególnych nieprawidłowości wykrytych w ramach audytu operacji wybranych zgodnie z ust. 1.
8. Jeżeli ogólny poziom błędu resztowego, o którym mowa w ust. 7, przekracza 2 % wydatków zadeklarowanych w programach Interreg włączonych do populacji, z której wybrano wspólną próbę, Komisja ustala, czy konieczne jest zwrócenie się do instytucji audytowej dla konkretnego programu Interreg lub grupy programów Interreg, których najbardziej dotyczy ten problem, o wykonanie dodatkowych czynności audytowych w celu dokonania dalszej oceny poziomu błędu i oceny

wymaganych środków naprawczych w odniesieniu do programów Interreg, których dotyczą wykryte nieprawidłowości.

9. Na podstawie oceny wyników dodatkowych czynności audytowych, o które wystąpiono zgodnie z ust. 8, Komisja może zwrócić się o zastosowanie dodatkowych korekt finansowych w odniesieniu do programów Interreg, których dotyczą wykryte nieprawidłowości. W takich przypadkach instytucje programu Interreg dokonują wymaganych korekt finansowych zgodnie z art. [97] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].
10. Każda instytucja audytowa programu Interreg, w przypadku której brakuje informacji, o których mowa w ust. 2, lub informacje te są niekompletne lub nie zostały złożone w terminie określonym w ust. 2 akapit pierwszy, przeprowadza oddzielny dobór próby w ramach danego programu Interreg zgodnie z art. [73] rozporządzenia (UE) [nowe RWP]).

ROZDZIAŁ VII

Zarządzanie finansami

Artykuł 49

Płatności i płatności zaliczkowe

1. Wsparcie z EFRR oraz, w stosownych przypadkach, wsparcie z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii na każdy program Interreg są wypłacane zgodnie z art. 46 ust. 2 na jedno konto, bez subkont krajowych.
2. Komisja dokonuje płatności zaliczkowych na podstawie łącznego wsparcia z każdego funduszu Interreg, zgodnie z decyzją zatwierdzającą każdy program Interreg na podstawie art. 18, z zastrzeżeniem dostępności środków, w następujących rocznych ratach, w latach 2022–2026 przed dniem 1 lipca, lub w roku wydania decyzji zatwierdzającej nie później niż w ciągu 60 dni po przyjęciu tej decyzji:
 - a) 2021: 1 %;
 - b) 2022: 1 %;
 - c) 2023: 1 %;
 - d) 2024: 1 %;
 - e) 2025: 1 %;
 - f) 2026: 1 %.
3. Jeżeli zewnętrzne programy transgraniczne Interreg są wspierane ze środków EFRR i IPA III–współpraca transgraniczna lub ISRWM–współpraca transgraniczna, płatności zaliczkowe dla wszystkich funduszy wspierających taki program Interreg wypłaca się zgodnie z rozporządzeniem (UE) [IPA III] lub [ISRWM] lub z aktem przyjętym na ich mocy.

Płatność zaliczkowa może być wypłacona w dwóch ratach, o ile jest to wymagane ze względu na potrzeby budżetowe.

Całkowita kwota wypłacona w ramach płatności zaliczkowej jest zwracana Komisji, jeżeli w terminie 24 miesiące od dnia wypłacenia przez Komisję pierwszej raty płatności zaliczkowej nie zostanie wysłany żaden wniosek o płatność w ramach transgranicznego programu Interreg. Taki zwrot środków stanowi wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel i nie zmniejsza wsparcia na rzecz programu z EFRR, IPA III–współpraca transgraniczna lub ISRWM–współpraca transgraniczna

Artykuł 50

Odzyskiwanie środków

1. Instytucja zarządzająca zapewnia, aby wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od beneficjenta wiodącego lub od jedyne go partnera. Partnerzy zwracają partnerowi wiodącemu kwoty nienależnie wypłacone.
2. Jeżeli partner wiodący nie zdoła zapewnić sobie zwrotu kwot od innych partnerów lub jeżeli instytucja zarządzająca nie zdoła zapewnić sobie zwrotu kwot od partnera wiodącego lub jedyne go partnera, państwo członkowskie, państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie, na którego terytorium dany partner ma siedzibę lub – w przypadku EUWT – jest zarejestrowany, zwraca instytucji zarządzającej wszelkie kwoty nienależnie wypłacone temu partnerowi. Instytucja zarządzająca odpowiada za zwrot stosownych kwot do budżetu ogólnego Unii, zgodnie z podziałem odpowiedzialności między uczestniczące państwa członkowskie, państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie, określonym w programie Interreg.
3. Po zwróceniu instytucji zarządzającej kwot nienależnie wypłaconych partnerowi, państwo członkowskie, państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie mogą kontynuować lub rozpocząć procedurę odzyskiwania należności wobec danego partnera na mocy przepisów prawa krajowego. W przypadku skutecznego odzyskania środków państwo członkowskie, państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie mogą wykorzystać odzyskane kwoty na krajowe współfinansowanie danego programu Interreg. Państwo członkowskie, państwo trzecie, kraj partnerski lub KTZ nie mają obowiązków sprawozdawczych wobec instytucji programu, komitetu monitorującego ani Komisji w odniesieniu do takich odzyskanych środków krajowych.
4. Jeżeli państwo członkowskie, państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie nie zwracają instytucji zarządzającej kwot nienależnie wypłaconych partnerowi zgodnie z ust. 3, kwoty te podlegają nakazowi odzyskania środków wydawanemu przez delegowanego urzędnika zatwierdzającego, który jest wykonywany, w miarę możliwości, przez kompensowanie z kwotami należnymi danemu państwu członkowskiemu, państwu trzeciemu, krajowi partnerskiemu lub krajowi i terytorium zamorskiemu w ramach kolejnych płatności na rzecz tego samego programu Interreg lub – w przypadku państwa trzeciego, kraju partnerskiego lub kraju i terytorium zamorskiego – w ramach kolejnych płatności na rzecz programów w ramach odpowiednich instrumentów finansowania zewnętrznego Unii. Odzyskanie środków nie stanowi korekty finansowej i nie ogranicza wsparcia z

EFRR lub z dowolnego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii na rzecz danego programu Interreg. Odzyskana kwota stanowi dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. [177 ust. 3] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus].

ROZDZIAŁ VIII

Udział państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich w programach Interreg w ramach zarządzania dzielonego

Artykuł 51

Przepisy mające zastosowanie

Rozdziały I–VII i rozdział X stosuje się do udziału państw trzecich, krajów partnerskich oraz krajów i terytoriów zamorskich w programach Interreg z zastrzeżeniem przepisów szczegółowych określonych w niniejszym rozdziale.

Artykuł 52

Instytucje programu Interreg i ich funkcje

1. Państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg albo umożliwiają instytucji zarządzającej tego programu pełnienie jej funkcji na swoim terytorium, albo wskazują krajowy organ jako punkt kontaktowy dla instytucji zarządzającej lub kontrolera krajowego na potrzeby przeprowadzania kontroli zarządczych przewidzianych w [art. 68 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] na swoim terytorium.
2. Państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg albo umożliwiają instytucji audytowej tego programu pełnienie jej funkcji na swoim terytorium, albo wskazują krajową instytucję audytową lub krajowy organ audytowy, funkcyjnie niezależne od organu krajowego.
3. Państwa trzecie, kraje partnerskie oraz kraje i terytoria zamorskie uczestniczące w programie Interreg oddelegowują pracowników do wspólnego sekretariatu programu lub zakładają oddział na swoim terytorium, lub jedno i drugie.
4. Organ krajowy lub organ odpowiadający specjalistycznie ds. komunikacji w ramach programu Interreg, jak określono w art. 35 ust. 1, wspiera instytucję zarządzającą i partnerów w danym państwie trzecim, kraju partnerskim lub kraju i terytorium zamorskim w odniesieniu do zadań przewidzianych w art. 35 ust. 2–7.

Artykuł 53

Metody zarządzania

1. Zewnętrzne programy transgraniczne Interreg wspierane ze środków EFRR i IPA III–współpraca transgraniczna lub ISRWM–współpraca transgraniczna realizowane

są w ramach zarządzania dzielonego zarówno w państwach członkowskich, jak i w każdym uczestniczącym państwie trzecim lub kraju partnerskim.

Program PEACE PLUS jest realizowany w ramach zarządzania dzielonego zarówno w Irlandii, jak i w Zjednoczonym Królestwie.

2. Programy Interreg w komponentach 2 i 4, łączące wkłady z EFRR i z co najmniej jednego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii, realizowane są w ramach zarządzania dzielonego zarówno w państwach członkowskich, jak i w każdym uczestniczącym państwie trzecim lub kraju partnerskim, lub – w odniesieniu do komponentu 3 – w każdym kraju i terytorium zamorskim, niezależnie od tego, czy dany kraj i terytorium zamorskie otrzymuje wsparcie w ramach co najmniej jednego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii.
3. Programy Interreg w komponentcie 3 łączące wkłady z EFRR i co najmniej jednego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii realizowane są w jeden z następujących sposobów:
 - a) w ramach zarządzania dzielonego zarówno w państwach członkowskich, jak i w każdym uczestniczącym państwie trzecim lub kraju i terytorium zamorskim;
 - b) w ramach zarządzania dzielonego w państwach członkowskich i w każdym uczestniczącym państwie trzecim lub kraju i terytorium zamorskim tylko w odniesieniu do wydatków EFRR poza Unią na jedną operację lub większą ich liczbę, z kolei wkłady z co najmniej jednego instrumentu finansowania zewnętrznego Unii zarządzane są w ramach zarządzania pośredniego;
 - c) w ramach zarządzania pośredniego zarówno w państwach członkowskich, jak i w każdym uczestniczącym państwie trzecim lub kraju i terytorium zamorskim.

Jeżeli całość lub część programu Interreg w komponentcie 3 jest realizowana w ramach zarządzania pośredniego, zastosowanie ma art. 60.

Artykuł 54

Kwalifikowalność

1. W drodze odstępstwa od art. [57 ust. 2] rozporządzenia (UE) [nowe RWP] wydatki kwalifikują się do uzyskania wkładu z instrumentu finansowania zewnętrznego Unii, jeżeli zostały poniesione przez partnera lub partnera prywatnego w operacji PPP w przygotowaniu lub realizacji operacji Interreg od dnia 1 stycznia 2021 r. oraz opłacone po dacie zawarcia umowy w sprawie finansowania z odpowiednim państwem trzecim, krajem partnerskim lub krajem i terytorium zamorskim.

Wydatki na pomoc techniczną zarządzaną przez instytucje programu mieszczące się w państwie członkowskim są kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r., nawet jeżeli zostały opłacone w ramach działań realizowanych na rzecz państw trzecich, krajów partnerskich lub krajów i terytoriów zamorskich.

2. Jeżeli w programie Interreg wybrano operacje na podstawie zaproszenia do składania wniosków, zaproszenia takie mogą obejmować wnioski o wkład z instrumentów finansowania zewnętrznego Unii, nawet jeżeli zostały ogłoszone przed podpisaniem odpowiedniej umowy w sprawie finansowania, i operacje mogą być już wybrane przed takimi datami.

Instytucja zarządzająca nie można jednak udostępnić dokumentu, o którym mowa w art. 22 ust. 6, przed takimi datami.

Artykuł 55

Duże projekty infrastrukturalne

1. Programy Interreg objęte niniejszą sekcją mogą wspierać „duże projekty infrastrukturalne”, czyli operacje obejmujące zestaw prac, czynności lub usług, które mają pełnić niepodzielną funkcję o konkretnym charakterze oraz realizować jasno określono cele będące przedmiotem wspólnego zainteresowania na potrzeby realizacji inwestycji mających wpływ i korzyści w skali międzynarodowej oraz w których część budżetu o wysokości co najmniej 2 500 000 EUR jest przydzielona na nabycie infrastruktury.
2. Każdy beneficjent realizujący duży projekt infrastrukturalny lub jego część stosuje odpowiednie zasady udzielania zamówień publicznych.
3. Jeżeli wybór jednego lub większej liczby dużych projektów infrastrukturalnych jest w programie spotkania komitetu monitorującego, a w stosownych przypadkach komitetu sterującego, instytucja zarządzająca przekazuje Komisji dokument koncepcyjny dla każdego takiego projektu co najmniej dwa miesiące przed datą spotkania. Dokument koncepcyjny może się składać z co najwyżej trzech stron i musi określać nazwę, lokalizację, budżet, partnera wiodącego i partnerów, oraz główne cele i rezultaty. Jeżeli dokument koncepcyjny dotyczący jednego lub większej liczby projektów infrastrukturalnych nie zostanie przekazany Komisji w tym terminie, Komisja może zwrócić się do przewodniczącego komitetu monitorującego lub komitetu sterującego o usunięcie odpowiednich projektów z programu spotkania.

Artykuł 56

Zamówienia

1. Jeżeli realizacja operacji wymaga zamówienia przez beneficjenta usługi, dostawy lub robót budowlanych, zastosowanie mają następujące zasady:
 - a) jeżeli beneficjent jest instytucją zamawiającą lub podmiotem zamawiającym w rozumieniu przepisów prawa Unii mających zastosowanie do procedur udzielania zamówień publicznych, stosuje on krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne przyjęte w związku z przepisami prawa Unii;
 - b) jeżeli beneficjent jest organem publicznym kraju partnerskiego w ramach IPA III lub ISRWM, którego współfinansowanie jest przekazywane instytucji zarządzającej, może on stosować krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, pod warunkiem że pozwala na to umowa w sprawie

finansowania i zamówienie zostaje udzielone oferentowi, który przedstawił ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie, lub, w stosownych przypadkach, ofertę o najniższej cenie, przy czym unika się konfliktu interesów.

2. W przypadku zamówień na towary, roboty budowlane lub usługi we wszystkich przypadkach innych niż te, o których mowa w ust. 1, stosuje się procedury udzielania zamówień na podstawie art. [178] i [179] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus] oraz rozdziału 3 w załączniku 1 (pkt 36–41) do tego rozporządzenia.

Artykuł 57

Zarządzanie finansami

Decyzje Komisji zatwierdzające programy Interreg wspierane również z instrumentu finansowania zewnętrznego Unii muszą spełniać wymogi niezbędne do tego, aby stanowiły one decyzje w sprawie finansowania zgodnie z [art. 110 ust. 2] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus].

Artykuł 58

Zawieranie umów w sprawie finansowania w ramach zarządzania dzielonego

1. W celu realizacji programu Interreg w państwie trzecim, kraju partnerskim lub kraju i terytorium zamorskim, zgodnie z [art. 112 ust. 4] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus], umowa w sprawie finansowania zawierana jest między Komisją w imieniu Unii a każdym uczestniczącym państwem trzecim, krajem partnerskim lub krajem i terytorium zamorskim, zgodnie z jego krajowymi ramami prawnymi.
2. Umowę w sprawie finansowania zawiera się najpóźniej do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym podjęto pierwsze zobowiązanie budżetowe, i uznaje się ją za zawartą w dniu podpisania jej przez ostatnią stronę.

Każda umowa w sprawie finansowania wchodzi w życie albo w dniu

- a) podpisania jej przez ostatnią stronę, albo
 - b) po zakończeniu przez państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie procedury niezbędnej do ratyfikacji zgodnie z krajowymi ramami prawnymi i poinformowaniu o tym Komisji.
3. Jeżeli w programie Interreg udział biorą co najmniej dwa państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie, przed tą datą podpisana zostać musi przez obydwie strony co najmniej jedna umowa w sprawie finansowania. Pozostałe państwa trzecie, kraje partnerskie lub kraje i terytoria zamorskie mogą podpisać swoje odpowiednie umowy w sprawie finansowania najpóźniej w dniu 30 czerwca drugiego roku następującego po roku, w którym podjęto pierwsze zobowiązanie budżetowe.
 4. Państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca danego programu Interreg, albo
 - a) może podpisać umowę w sprawie finansowania; albo

- b) podpisuje w tym samym dniu umowę o realizacji z każdym państwem trzecim, krajem partnerskim lub krajem i terytorium zamorskim uczestniczącym w tym programie Interreg, w której określa się wzajemne prawa i obowiązki w odniesieniu do realizacji programu i zarządzania jego finansami.

Przekazując Komisji podpisany egzemplarz umowy w sprawie finansowania lub umowy o realizacji, państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca, przesyła również, jako oddzielny dokument, wykaz planowanych dużych projektów infrastrukturalnych, jak zdefiniowano w art. 55, podając ich przyszłe nazwy, lokalizację, budżet i wiodącego partnera.

- 5. Umowa o realizacji podpisana zgodnie z ust. 4 lit. b) obejmuje co najmniej następujące elementy:
 - a) szczegółowe zasady płatności;
 - b) zarządzanie finansami;
 - c) przechowywanie zapisów;
 - d) obowiązki sprawozdawcze;
 - e) weryfikacje, kontrole i audyt;
 - f) nieprawidłowości i odzyskiwanie środków.
- 6. Jeżeli państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca programem Interreg, postanawia podpisać umowę w sprawie finansowania zgodnie z ust. 4 lit. a), taką umowę w sprawie finansowania uznaje się za narzędzie wykonania budżetu Unii zgodnie z rozporządzeniem finansowym, a nie za umowę międzynarodową, o której mowa w art. 216–219 TFUE.

Artykuł 59

Wkład państwa trzeciego, kraju partnerskiego lub kraju i terytorium zamorskiego inny niż współfinansowanie

- 1. Jeżeli państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie przekazuje instytucji zarządzającej wkład finansowy na rzecz programu Interreg inny niż współfinansowanie wsparcia Unii na rzecz programu Interreg, zasady dotyczące tego wkładu finansowego zawiera się w następującym dokumencie:
 - a) jeżeli państwo członkowskie podpisuje umowę w sprawie finansowania zgodnie z art. 58 ust. 4 lit. a) – w oddzielnej umowie o realizacji podpisanej między państwem członkowskim, w którym mieści się instytucja zarządzająca, a państwem trzecim, krajem partnerskim lub krajem i terytorium zamorskim, lub bezpośrednio między instytucją zarządzającą a właściwym organem w państwie trzecim, kraju partnerskim lub kraju i terytorium zamorskim;
 - b) jeżeli państwo członkowskie podpisuje umowę o realizacji zgodnie z art. 58 ust. 4 lit. b) – w jednej z następujących form:

- (i) w odrębnej części tej umowy o realizacji; lub
- (ii) w dodatkowej umowie o realizacji podpisanej między tymi samymi stronami, o których mowa w lit. a).

Do celów lit. b) ppkt (i) w akapicie pierwszym, części umowy o realizacji mogą, w stosowanych przypadkach, obejmować zarówno przekazany wkład finansowy, jak i wsparcie Unii na rzecz programu Interreg.

- 2. Umowa o realizacji, o której mowa w ust. 1, zawiera co najmniej elementy dotyczące współfinansowania przez dane państwo trzecie, kraj partnerski lub kraj i terytorium zamorskie, o których mowa w art. 58 ust. 5.

Ponadto określa się w niej oba poniższe elementy:

- a) kwota dodatkowego wkładu finansowego;
 - b) planowane wykorzystanie oraz warunki wykorzystania, w tym warunki, jakie muszą spełniać wnioski o ten wkład dodatkowy.
- 3. Jeżeli chodzi o program PEACE PLUS, wkład finansowany Zjednoczonego Królestwa na rzecz działań Unii w formie zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, o których mowa w [art. 21 ust. 2 lit. e)] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus] stanowi część środków w dziale 2 „Spójność i wartości”, podpułap „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”.

Wkład ten regulowany jest szczegółową umową w sprawie finansowania zawieraną ze Zjednoczonym Królestwem zgodnie z art. 58. Stronami tej szczegółowej umowy w sprawie finansowania są Komisja i Zjednoczone Królestwo, jak również Irlandia.

Umowa musi zostać podpisana przed rozpoczęciem realizacji programu, aby w ten sposób umożliwić Specjalnemu Organowi ds. Programów UE stosowanie wszystkich przepisów Unii w odniesieniu do realizacji programu.

ROZDZIAŁ IX

Przepisy szczegółowe dotyczące zarządzania bezpośredniego i pośredniego

Artykuł 60

Współpraca regionów najbardziej oddalonych

- 1. Jeżeli część lub całość komponentu 3 programu Interreg jest realizowana w ramach zarządzania pośredniego zgodnie z odpowiednio art. 53 ust. 3 lit. b) lub c), zadania związane z realizacją powierza się jednemu z organów wymienionych w [art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c)] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus], w szczególności takiemu organowi znajdującemu się w uczestniczącym państwie członkowskim, w tym instytucji zarządzającej danego programu Interreg.

2. Zgodnie z [art. 154 ust. 6 lit. c)] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus] Komisja może zrezygnować z wymogu oceny *ex ante*, o której mowa w ust. 3 i 4 tego artykułu, jeżeli zadania związane z wykonywaniem budżetu, o których mowa w [art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c)] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus], zostały powierzone instytucji zarządzającej programu Interreg dla regionów najbardziej oddalonych, wskazanej zgodnie z art. 37 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i zgodnie z art. [65] rozporządzenia (UE) [nowe RWP].
3. Jeżeli zadania związane z wykonywaniem budżetu, o których mowa w [art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c)] rozporządzenia [FR-Omnibus], powierza się organizacji w państwie członkowskim, zastosowanie ma art. [157] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus].
4. Jeżeli program lub działanie współfinansowane z co najmniej jednego instrumentu finansowania zewnętrznego jest realizowane przez państwo trzecie, kraj partnerski, kraj lub terytorium zamorskie lub inne organy wymienione w [art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c)] rozporządzenia (UE, Euratom) [FR-Omnibus] lub o których mowa w rozporządzeniu (UE) [ISRWM] lub decyzji Rady [decyzja KTZ] lub w obu tych aktach, zastosowanie mają odpowiednie przepisy tych instrumentów, w szczególności rozdziały I, III i V w tytule II rozporządzenia (UE) [ISRWM].

Artykuł 61

Międzyregionalne innowacyjne inwestycje

Z inicjatywy Komisji EFRR może wspierać międzyregionalne innowacyjne inwestycje, jak określono w art. 3 pkt 5, skupiające naukowców, przedsiębiorstwa, społeczeństwo obywatelskie i organy administracji publicznej zaangażowane w strategię inteligentnej specjalizacji ustanowione na szczeblu krajowym lub regionalnym.

ROZDZIAŁ X Przepisy końcowe

Artykuł 62

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 16 ust. 6, powierza się Komisji od dnia [*jeden dzień po dacie publikacji = data wejścia w życie*] do dnia 31 grudnia 2027 r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 16 ust. 6, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 16 ust. 6 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o [dwa miesiące] z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 63

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet ustanowiony na podstawie art. [108 ust. 1] rozporządzenia (UE) [nowe RWP]. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 64

Przepisy przejściowe

Rozporządzenie (UE) nr 1299/2013 oraz wszelkie akty przyjęte na jego mocy mają nadal zastosowanie do programów i operacji wspieranych w ramach EFRR w okresie programowania 2014–2020.

Artykuł 65

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący